

STADSVERKENNINGEN TILBURG.

Verslag ronde 25, gelopen 7 februari 2024.

Het gebied ten westen van de Diepenstraat, ten zuiden van de Bredaseweg, ten oosten van de Ringbaan-West, ten noorden van de Berkdijksestraat, ten noordwesten van het Korvelplein.

Voordat we het verhaal van deze stadsverkenning beginnen een korte algemene inleidende uitleg. De wandelingen worden steeds gelopen door Ton Goossens, Ad van Eijck en George Bedaux. Ad maakt foto's van de panden, George beschrijft de wandelingen en Ton schuift de foto's in de tekst van George. We hebben het over **HIP**panden; HIP staat voor Heemkunde Inventarisatie Project. Wij geven een pand een HIPstatus als het geen gemeentelijk- of rijksmonument is maar wij (Ton, Ad en George) het wel monumentwaardig vinden.

We hebben het regelmatig over het Bouwarchief. Vanaf 1906 is de gemeente Tilburg begonnen met het registreren van alle te bouwen en te verbouwen werken. In het bouwarchief zijn alle bouwvergunningen met bijbehorende tekeningen van nieuwbouw en verbouwingen bewaard. Vanaf rond 2000 is dit papieren archief ook digitaal in te zien. Van panden die voor 1906 gebouwd zijn staat in het bouwarchief dus geen informatie over de bouw zelf ter beschikking, wel informatie over verbouwingen van die panden die na 1906 hebben plaatsgevonden.

Wij hebben het over **verbeterpunten**: dat zijn plekken die wij van een niet aanvaardbare kwaliteit vinden.

We citeren met regelmaat uit:

'Het Tilburg e.o. van Architect Jos. Donders geschreven door Donders' kleinzoon Wout van Bommel.

De BONAS publicatie 'Jos. Bedaux architect (1910- 1989)', geschreven door Christel Leenen.

De serie 'moNumenten'in Tilburg, deel 1, (nr. 1 tm 100), 2 (101 tm 200), 3 (201 tm 300), 4 (301 tm 400) en 5 (401 tm 500) van de Heemkundekring Tilborch.

'Tilburg in 94 stadsverkenningen' behandelt alle huizen en gebouwen van Tilburg. De nieuwe wijken De Blaak, Tilburg Noord en de Reeshof zijn in deze publicatie niet meegenomen evenals de voormalige gemeentes Berkel Enschoot, Udenhout en Biezen Mortel.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze stadsverkenning mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, scans, opnamen of enige andere wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het redactieteam van het redactieteam dat bestaat uit George Bedaux, Ad van Eijck en Ton Goossens.

We beginnen vandaag op de hoek van de Diepenstraat/Korvelplein op het adres Diepenstraat 95. We lopen noordwaarts, richting de Bredaseweg en bekijken de linkerzijde.

Diepenstr 95-93

Nr. 95 en 93 zijn twee woningen gebouwd in 1937 in opdracht van Mevr. de Wed. R. Diepen naar een ontwerp van Jan van der Valk. De ondiepe sobere woningen hebben wat van hun schoonheid verloren doordat de ramen hun veelruits indelingen hebben moeten inleveren. Ze zijn vervangen door ramen met gelukkig smalle profielen. De voordeuren lijken nog origineel. Opzij zien we halfronde poorten in schansmuren. Nr. 91 en 89 zijn al in 1906 gebouwd, in opdracht van A. Horsten. Mooie eenlaagse huizen. Nr. 91 had een raam meer in zijn gevel. De gevels zijn in 1973 omhoog gegaan naar een ontwerp van Architectenburo C. van Beurden uit Goirle.

Diepenstr 87-81

Dan volgt een rijtje van vier woningen, nr. 87 tm 81. Ze zijn gebouwd rond 1900. Nr. 87 heeft in 1978 links een tweede raam gekregen. De dakkapel zat er toen al op. Nr. 85 lijkt helemaal nog origineel te zijn. Van nr. 83 valt te melden dat nachtwaker H. van Duppen in 1930 een bedstede uitgebroken heeft en dat het in 1968, samen met nr. 81 zijn woonkamerraam vergroot heeft. Op 81 had in 1950 al dekenverver Fr. van Meer zijn voordeur van links naar rechts verplaatst en een dakkapel aangebracht. Om nr. 79 te kunnen vinden slaan we het pad tussen 81 en 79 in. Op het achtererf van nr. 77 zien we daar een mooi oud bedrijfsgebouw dat in 1997 verbouwd is tot woning. Toine Oomen was de architect.

Diepenstr 77-75

We gaan weer terug naar de Diepenstraat en zien daar op nr. 77 en 75 nog twee overgebleven huizen van een rijtje van zes dat in 1906 gebouwd is met topgevels boven twee voordeuren. Nr. 77 laat nog zien hoe dat er ongeveer uitzag. Nr. 79 heeft in 1970 zijn gevel opgetrokken. Op de tekening staat ook deze nieuwe voorgevel voor nr. 77 ingetekend maar die heeft blijkbaar van uitvoering afgezien. De overige vier woningen

zijn blijkbaar gesloopt en in 1976 vervangen door drie woningen die gebouwd zijn door Aannemingsbedrijf A. Lips en Zn. Ze zijn ontworpen door J.A.C. Huijsmans, nr. 67, 65 en 63, nette huizen.

Ook nr. 61 is een net huis, gebouwd in 1971 naar een ontwerp van Arch. en Ing. buro Nebeco.

Diepenstr 59

Op de nrs. 59 en 57 is een bedrijf in twee etappes gebouwd. Eerst in 1969 in laagbouw met plat dak, een kantoor met werkplaats en negen garageboxen en vervolgens is in 1992 een kap op de laagbouw gezet. Loodgietersbedrijf Bierings was opdrachtgever en Architectenburo Jani de Kanter was de ontwerper in 1992.

Diepenstr 55-53

Nr. 55 is een woonhuis dat gebouwd werd in 1930 in opdracht van aannemer Frans van Poppel. Het ontwerp was van Bern. Simons. We zien op de verdieping een tweezijdige erker en beneden een voordeur die schuin in de portiek is geplaatst.

Van nr. 53 krijg ik geen duidelijke gegevens. Het pand zal rond 1930 gebouwd zijn.

Aan de muizentanden op de hoek te zien lijkt het te horen bij het bouwplan waar ook het volgende huis, nr. 49 en woningen in de Jozef Israëlsstraat bij horen: acht woningen en een winkelhuis gebouwd in 1930 door de aannemer Gebrs. van Boxtel en van Breugel naar een ontwerp van de bouwkundige J.A. Brenders.

Diepenstr 49

We steken de Jozef Israëlsstraat over en zien daar op de hoek nr. 49. Dit zal een van de twee winkelhuizen van het bouwplan voor twee winkelhuizen en 23 woningen zijn dat hier gerealiseerd is in 1930 ook door de Firma Gebrs. van Boxtel en van Breugel en J.A. Brenders. Mooie rond gemetselde kolommen omringen de winkeldeur.

Diepenstr 45-39

Nr.47, 45, 43 en 41 zijn in 1933 gebouwd. Ze horen bij een bouwplan voor 65 woningen en 4 winkelhuizen gebouwd door de N.V. Nelow. De naam van de architect is Jan Stuyt uit den Haag. Straks verstrekken we meer informatie over deze woningen.

Nr. 39 zal ook bij de serie van Nelow gehoord hebben maar in 1995 is dit pand vervangen door nieuwbouw, weer een winkelhuis. Het ontwerp is van Architectenburo Snoeren uit Dongen.

Hobbemastr 1

Aan de overkant op de hoek staat nog een oude fabriek, de ingang zit opzij in de Hobbemastraat, maar de voorgevel is toch wel aan de Diepenstraat gelegen. Gebouwd in 1916 als lakenfabriek voor de firma Verschuuren en Olthaus, de architecten waren Machen en Meyneken. Op de tekening zien we een grote laagbouw met op de hoek een verdieping erop, maar deze verdieping is of later gesloopt of nooit gebouwd. In 1934 vestigde zich hier de NV Brabantse Tricotagefabriek, die in 1975 fuseerde met Charma in de Zuidoosterstraat. Twee jaar later ging het bedrijf failliet. Nu biedt het gebouw onderdak aan een bedrijf dat gespecialiseerd is in designmeubelen. De voorgevel is grotendeels dicht gemetseld, moeilijk te accepteren in een woonstraat. We maken er een **Verbeterpunt** van: **Hobbemastraat 1**.

Diepenstr 35-31

Dan zien we op nr. 31 tm 25 vier woningen die in 1992 gebouwd zijn door Aannemingsbedrijf Gebr. Kruijssen naar een ontwerp van Ing. C. Struycken AVB BNA. Metselwerk in twee kleuren, netjes.

Diepenstr 23

Op **Diepenstraat nr. 23** zien we een mooi hoekpand, in 1923 gebouwd als woon- en winkelhuis voor de Heer Pulskens die als beroep 'werkmeester' invulde op zijn bouwaanvraagformulier. Dit moet dan de vader zijn geweest van Coba Pulskens die in de oorlog hier onderdak bood aan o.a. joodse meisjes en geallieerde piloten. In de Coba Pulskensstraat hebben we haar verhaal verteld. Links op de gevel is in 1947 een herinneringsplaquette aangebracht. Dit huis zou toch eigenlijk, vooral vanwege zijn geschiedenis, op de monumentlijst geplaatst moeten worden. Het krijgt in ieder geval van ons een **HIP**vermelding.

Diepenstr 21-11

De nummers 21 tot en met 1 zijn alle panden behorend bij het plan 209 woningen Korvelsche Schijf. De woningen zijn rond 2003 in twee versies gerenoveerd: de gestuukte en de natuurlijke versie.

Diepenstr 17-15

We nemen afstand van de gevel door over te steken en bekijken op de hoogte van nr. 17 de gehele gevelwand. We zien daar de mooie ronde onderdoorgang en boven op het dak, als een bekroning, een klein torentje. Schitterend. Alle lof voor Architectenbureau Pierre van de Geld en Partners uit Hilvarenbeek die voor de naturelle versie tekende. Moeten we alle woningen beschermen of volstaat het meest in het oogvallende deel? We kiezen vooralsnog voor het laatste door alleen de zes woningen **Diepenstraat 25 tm11** op onze **HI**lijst te zetten. De woningen zijn gebouwd in 1921 door de Gemeentelijke Woningdienst van architect J.D. Meijsing en zijn nu eigendom van Tiwos. Het plan omvat behalve de Diepenstraat, de Gerard van Spaendonckstraat, de Jan Steenstraat, de Ruysdaelstraat, de Ferdinand Bolstraat, de Paulus Potterstraat en het Rubensplein. Lage en hoge woningen wisselen elkaar af. Ook worden door het regelmatig veranderen van kaprichting levendigheid in de gevels bereikt. Jammer dat uitgerekend op de woningen met het torentje en de onderdoorgang onlangs zonnepanelen zijn aangebracht.

Bredaseweg 208f-208

We lopen langs het terrein van de voormalige Kromhoutkazerne naar een laatste rijtje huizen hier aan de Diepenstraat. Ze hebben gek genoeg hun adres aan de Bredaseweg gekregen terwijl het toch echt de Diepenstraat is waar ze op uit kijken, Bredaseweg 208f tm 208a en 208. Zeven woningen, gebouwd in 1983 in opdracht van Publieke Werken naar een ontwerp van Architectenburo C. Peeters.

Bredaseweg 208-208f

Nette woningen, met een enkel op de begane grond afgesloten hoek. De dakkapellen op de hoekwoningen dateren van rond 2014. Ton en Ad hebben een verklaring voor het feit dat de woningen op de Bredaseweg genummerd staan. Het pand dat voor deze woningen is moeten wijken is een café geweest dat zijn entree aan de Bredaseweg had met daarachter een diepe kavel.

Bredaseweg 212

Dan zien we op nr. 212 een woning van waarschijnlijk vóór 1900. De oudste informatie die we in het bouwarchief aantreffen is van 1927 toen assuradeur A. Versterre een raamkozijn liet veranderen. Het huis met mansardedak oogt nog vrij origineel. De dakkapel is in 1938 aangebracht door rijknecht Van Pelt.

Bredaseweg 214-224

Nr. 214 tm 222 zijn waarschijnlijk alle vijf tegelijk gebouwd als eenlaagse panden met zadeldak, in de negentiende eeuw. Bij 218 en 220 zien we nog hoe dat er ongeveer uit gezien heeft. Nr. 214 is de woning en expositieruimte van beeldend kunstenaar Twan Hendriks. Hij heeft zijn gevel in 1988 laten verhogen door architect Hans Wijnant. Donkerblauwe panelen worden afgewisseld met glas in witte kaders. Nr. 216 heeft ook zijn gevel verhoogd. Dat gebeurde in 1963. Architect Jan Robben klaarde de klus. De dakkapel van 218 is later aangebracht. Het is onduidelijk wanneer. De gevel van 222 heeft al in 1925 van fabrieksarbeider A. van de Heuvel zijn tweede bouwlaag gekregen. Hij verbouwde toen zijn woning tot winkelhuis, toen nog met een winkelraam en een aparte deur. In 1950 werd de deur in de etalage geïntegreerd en kreeg het pand zijn huidige gevel. Nr. 224 heeft in 1961 zijn dakkapel en groot en laag raam gekregen. Het pand zal ook van voor 1900 dateren.

Op nr. 226 begint de bebouwing van het Kromhoutpark die rond 1992 gerealiseerd is, op het terrein van de voormalige Kromhoutkazerne, een stedenbouwkundig ontwerp van De Architectenwerkgroep Tilburg. De opdrachtgever van het plan T.B.V. Wonen is hiervoor in 1995 bekroond met de Rijksprijs voor bouwen en wonen, Bronzen Bever. We beginnen aan het deel van het plan dat Bedaux Architecten met projectarchitect Jacq. de Brouwer voor zijn rekening genomen heeft.

Bredaseweg 226-236

Eerst het commerciële deel aan de Bredaseweg op nrs. 226 tm 236.

C Ritsemastr 2-50

C Ritsemastr 1-47

Dan linksaf, aan weerszijden van de Coba Ritsemastraat, de entree van het park, vervolgen we met het woondeel: twee stroken bebouwing met maisonnettes en appartementen. We citeren uit 'Jacq. de Brouwer, Bedaux de Brouwer Architecten, 1884/ 2004' Hans Ibelings:

'Open en gesloten vlakken houden elkaar in oppervlakte in evenwicht, maar door de openingen diepe neggen te geven, overheerst het beeld van de geslotenheid. Afgezien van de in een andere kleur en vorm uitgevoerde koppen, die de toegang tot de galerijen voor de bovenwoningen bevatten, en de sparsame frivoliteit van het afgeschuinde schuine vizier, die De Brouwer zich hier heeft gepermitteerd, is de architectuur hier teruggebracht tot een basale eenvoud, waar vrijwel niets meer af kan, en waar niets aan hoeft te worden toegevoegd'

We plaatsen de bebouwing aan deze **Coba Ritsemastraat nr. 2tm 32 en 31 tm 1** op onze **HI**lijst. Straks bezoeken we de rest van het park, nu vervolgen we de Bredaseweg. Op nr. 238 zien we nog, over drie lagen hoog, een commercieel onderdeel van het Bedaux-TBV plan van 1992.

Bredaseweg 246-306

Bredaseweg 274-246 ????

Nr. 246 en 248 is als woonhuis gebouwd in 1972 in opdracht van Armand Diepen naar een ontwerp van Pierre van Rosendaal. In 2005 is het pand gesplitst in een boven- en benedenwoning.

Nr. 250 en 252 zijn nog oude eenlaagse woningen geweest die een tweelaagse voorgevel hebben gekregen. Bij nr. 250 komen we nog een plan voor het uitbreken van een bedstede tegen in 1923 van opdrachtgever C.J. de Regt. Bij het tweelaags maken van de gevel in 1930 is ook de voordeur van links naar rechts verplaatst.

Bredaseweg 252

De gevel van nr. 252 valt op vanwege het toegepaste materiaal: cortenstaal. De architect van deze gevel is Ir. C. Laros, die in 2006 zijn gevel veranderde nadat deze eerder, in 1929 al, verhoogd was en in 1934 het pand door A.W. van Loon verbouwd was tot winkelhuis.

Op nr. 254a zien we een pand dat in 1972 gebouwd werd in opdracht van Verhaaren naar een ontwerp van Studio Van Hees uit Hilvarenbeek. Drie wooneenheden. Mooi?

Bredaseweg 256a

Op nr. 256 heeft de Paardenblom en vervolgens de Boekenschop gezeten. Het is een eenlaags mansardekappand geweest dat in 1933 door timmerman F.A. Priem verbouwd is tot winkel. In 1957 is de gevel veranderd door A. Verharen van het Piusplein. In 1964 kreeg het pand zijn eerste verdieping en in 2002 kwam de Paardebloem met de tweede verdieping.

Bredaseweg 258-266

Nr. 258 en 260 zijn nog panden die dateren van eind negentiende eeuw. Nr. 258 kreeg in 1955 in opdracht van Wed. van Zon een tweede dakkapel. Nr. 260 kreeg in 1924 van meesterknecht S.S. F. van Luijk o.a een nieuwe hemelwaterafvoer. In 1970 werden de mooie smalle ramen van de woonkamer vervangen door één groot raam. De volgende drie huizen hebben ook in de loop der tijd 'voorzetgevels' gekregen. Bij nr. 262 gebeurde dat in 1963 door architect Arn. van Poppel die blijkbaar ook aan deze mode meedeed, bij 264 in 1966 en bij 266 in 1979.

Bredaseweg 268

Nr. 268 is gebouwd in 1937, Ad Moerenburg uit Oisterwijk was de architect, steenfabrikant C. Mols de opdrachtgever. Het was een winkelpand. Een merkwaardig hoog pand in deze lage omgeving. Mooi hoe de etalage een uitstalkast wordt door met een bovenlicht het geheel los te maken van de rest van de gevel. Althans zo was het gevelbeeld tot voor kort. Onlangs heeft de eigenaar tijdens een grondige onderhoudsbeurt de teruggelegen bovenlichten met nieuwe bovenlichten naar voren en zo het mooie effect van de losse etalage tenietgedaan. Het zal wél energie besparen....

Bredaseweg 272-270

Dan zijn de eenlaagse panden nr. 270 en 272 aan de beurt. Hebben die lantarentjes er vanaf het begin op gezeten? We weten het niet. Omdat de panden van vóór 1900 zijn, zijn er geen tekeningen van in het gemeentearchief. Nr. 270 lijkt nog helemaal origineel op de voordeur na. Bij nr. 272 verstoort de dakkapel, aangebracht in 1938, enigszins het evenwicht tussen de huizen. Hier kom ik in het archief van 1929 de naam tegen van tuinman Adri Klazen als opdrachtgever van een verbouwing.

Bredaseweg 274

Bredaseweg 276-286

Bredaseweg 276-290

Nr. 274, 276 en 278 zijn in 1913 gebouwd naar een ontwerp van Cees van Domburg, drie huizen, een meter of vijf breed, één laag met mansardekap en ieder huis zijn fraaie stenen dakkapel. De opdrachtgever van deze drie huizen was de wever J.B. Franken. Maar de huizen hebben ondanks hun schoonheid alle drie een nieuwe, verhoogde gevel gekregen. Nr. 274 in 1934, de architect is onbekend, de opdrachtgever G. Ghering, van beroep schilder. Wij vinden het de mooiste van de drie geworden met het fraai door daken ingesnoerde topgeveltje. We plaatsen het pand op onze **HI**lijst. Nr. 276 verhoogde pas in 1970 zijn gevel en de architect was F. Jongen. Het driehoekig topgeveltje is pas in 1996 in beeld verschenen. Nr. 278 verhoogde in 1930 zijn gevel en ook hier kunnen we geen naam van een architect bij zetten.

Bredaseweg 282-292

Bredaseweg 288

Bredaseweg 290

Bredaseweg 292

Bredaseweg 292D

Dan op **nr. 280 tm 298**, 10 herenhuizen, gebouwd in 1912. De bouwkundigen, Boere en Vonk uit Amsterdam hebben de bouwaanvraag ingediend. Zijn dat ook de architecten geweest? Prachtige huizen, alle verdienen een plaats op de **HI**lijst. Ik denk dat je dit ook Chaletstijl mag noemen. Wij verbazen ons over de zorgvuldigheid waarmee de bewoners met de huizen zijn omgegaan. Nergens zien we rolluiken op de gevels of verkeerde kozijnen. Op een paar adressen is de onderverdeling uit de ramen gehaald, maar dat is dan toch vrij netjes gebeurd. Zouden de bewoners hier afspraken over gemaakt hebben?

Oh, toch nog een afwijking, op nr. 298. Deze of een vorige eigenaar heeft heel zijn gevel wit geschilderd terwijl dat niet de bedoeling was. Je ziet het meteen: het huis levert een stuk van zijn schoonheid in.

Bredaseweg 300

300D

Nr. 300 is gebouwd in 1929 en de architect was S.G Barenbrug. Handelsagent G.L. Sars was opdrachtgever Hier woonde later tandarts Witte, die destijds ook mijn tandarts was. Veel pijn geleden.

Bredaseweg 302

Nr. 302 is ook in 1929 gebouwd. De architect is A. Machen. Sommige ramen hebben andere kozijnen gekregen, maar het is nog een indrukwekkend pand met dat ingebouwde balkon linksboven.

Bredaseweg 304

Bredaseweg 308

Tot slot aan deze kant de nummers 304, 306 en 308, ook alle gebouwd in 1929, maar nu voor en door aannemer Joh. Appels. Een architect wordt niet genoemd. Alle huizen hebben hier een uitgebouwde woonkamer met daarboven een balkonnetje. We gaan de hoek om voor de oostzijde van de Ringbaan-West waar we de woning van Joh. Appels nog ver door zien lopen.

R West 246

246D

En dan beginnen we daar met het woonhuis met de welluidende naam Roselly, nr. 246, gebouwd in 1929 in opdracht van L.H.M. Kersemakers, directeur van de ambachtsschool, een mooie woning. Arn. van Poppel is de architect, ook van de dakkapel aan de voorzijde die in 1946 is aangebracht.

R West 248-254

Het huis ernaast, nr. 248, is ook van 1929 en ook van Arn. van Poppel. Hier was leraar P. Saris opdrachtgever. De huizen hebben wel iets met elkaar gemeen. Rond 2010 is de entree van het huis uitgebouwd.

Nr. 250 tm 254 zijn drie huizen die in 1931 gebouwd zijn in opdracht van Mevr. E. van der Weegen van Oirschot, naar een ontwerp van C.P. Ouborg uit Amsterdam. Mooie huizen, drie onder tweekappen.

R West 256

256D

Dan is nr. 256 aan de beurt, Ook in 1929 gebouwd. Bedrijfsleider P.A. Vuijsters was opdrachtgever en C.P. van Herk de architect. Bij een bepaalde stand zie je bij dit huis vanuit één punt vijf verschillende windveren dezelfde richting uit wijzen.

R West 258-264

260D

Bij de huizen nr. 258 en 260 maakt de voorgevel een knik of liever gezegd, bij nr. 260 maakt het huis twee knikken. Eerst de achterom en een volgend raam in de lijn van 258, dan voor de woonkamer een grote knik naar voren en dan voor de portiek van de voordeur de tweede knik. Gemeenteambtenaar J. van Kollenburg heeft aan architect A.A.C.J. de Chêne uit mogen leggen hoe'n ingewikkeld kavel hij gekocht had. De architect heeft er nog een mooi plan van gemaakt met drie bijzondere schoorstenen.

R West 266-260

Nr. 262 en 264 zijn ook in 1929 gebouwd, ook één opdrachtgever voor twee huizen, in dit geval technisch ambtenaar A.J. Wijman. Misschien heeft Wijman ook de tekening gemaakt want er stond geen naam van een architect op de tekening vermeld.

Nr. 266 is in 1930 gebouwd door aannemer J. van Hest. In de poort aan de linker kant van het huis zat een onderdoorgang en daarnaast iets van een kantoor, de rest was woning, ontworpen door Bern. Simons. Het grote raam boven heeft een jarendertig indeling gehad. Ook andere kozijnen zijn later anders ingedeeld.

R West 268

Dan volgt op nr. 268 een nieuwer pand, een kantoorgebouw dat van 1996 dateert en gelijktijdig gebouwd werd met de achterliggende woongebouwen op het voormalige kazerneterrein. Amstelland Vastgoed uit Eindhoven was de ontwikkelaar en de Architecten Werkgroep de Architect.

H Ronnerstr 51-55

H Ronnerstr 47-35

We lopen het kazerneterrein op en zien daar eerst op Henriëtte Ronnerstraat 55 tm 51 een woongebouw van drie lagen hoog en passeren de louter als parkeerstraat ingerichte Thérèse Schwartzstraat en zien dan een soort ketting van verspringende woningen, gesitueerd in drie rijen een bouwplan van 21 adressen, **nr. 47 tm 7**. Beneden ligt de eerste bouwlaag wat terug in de gevel en boven, op de derde bouwlaag, is dat ook het geval. De balkons die hierdoor boven ontstaan zijn hebben een dak gekregen. Deze woningen zijn in 1993 gebouwd en net als alle andere bebouwing in het park ontworpen door Architectenwerkgroep in opdracht van Amstelland Vastgoed uit Eindhoven. In totaal hebben we het naast deze 21 eengezinswoningen over zes zogenaamde urban villa's met de volgende adressen:

H Ronnerstraat

H Ronnerstr 178-218

H Ronnerstr 72-6

H Ronnerstr 6-72

Aan de zuidwest kant van het park aan de **Lizzy Amsinghof** Escarpe, 21woningen, 1993, **1 tm 21**, aan de **Henriëtte Ronnerstraat**, Courtine 21 woningen, 1993, **218 tm 178**, Orillon, **176 tm 136**, 21 woningen, 1992, Cunette, **134 tm 94**, 21 woningen, 1992 Ravelijn **92 tm 74**, 10 woningen 1994, Traverse **72 tm 6**, 34 woningen, 1994. Ook al deze woningen zetten we, net als eerder de woningen aan de Coba Ritsemastraat van Bedaux Architecten op onze HIPlijst.

H Ronnerstr 5-1

Dan zien we vervolgens het oude voormalige hoofgebouw van de kazerne op Henriëtte Ronnerstraat 1,3, en 5, een rijksmonument. We schreven er een moNument van de Week over dat we onderstaand citeren:

Het een- tot vijfhaagse gebouw heeft een L-vormige plattegrond met hoektoren. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen en op de wolfsdaken liggen zwarte tuile du nordpannen. De ene vleugel telt elf traveeën en de andere zeven. Hiernaast bevindt zich een eenlaagse aanbouw onder plat dak van zeven traveeën. Horizontaal worden de gevels geled door speklagen van bricorasteen en hardstenen cordonlijsten, vensterdorpels en lateien. Het pand wordt gedomineerd door de vooruitspringende grote klokkentoren op de hoek. De hoekpunten van deze toren en van het pand zijn met hardstenen schampstenen verzaard. De toren telt vijf bouwlagen en is architectonisch het rijkst gedetailleerd. De deuren hebben zijramen en bovenlichten. In het dak zijn twee brede dakkapellen onder lessenaarsdak aangebracht.

Het kazerneterrein werd tussen 1909 en 1932 bebouwd te midden van veel groen. Er kwam een exercitieterrein en ruimte voor paarden. Het was immers van oorsprong een cavaleriekazerne (met onder andere een rijkshengstenveulendepot). Tijdens de Eerste Wereldoorlog waren er Belgische vluchtelingen gehuisvest, in 1940-45 zaten er Duitsers. Later kwamen er de aan- en afvoertroepen met hun rijopleiding. De twee legeringsgebouwen in dezelfde architectuur en de grondbunkers zijn verdwenen. Nu is er onder andere het kantoor van DAT Architecten gevestigd.

Kromhoutpark B

Kromhoutpark A

De overige militaire gebouwen op het 5 ha grote terrein hebben plaats moeten maken voor woningen en appartementengebouwen (stadvilla's) en een park aangelegd in 1991 door Bureau Bakker en Bleeker. DAT architecten, gehuisvest in het Kromhoutmonument is onder de naam Architectenwerkgroep verantwoordelijk geweest voor het stedenbouwkundig plan en heeft ook de stadvilla's en de grondgebonden woningen in het plan ontworpen. De appartementen rond de Coba Ritsemastraat, die het park naar de Bredaseweg ontsluit, zijn getekend door Bedaux Architecten. Ad attendeert ons op de gebogen gevelwand van de woningen in de Henriette Ronnerstraat. "Voor die gebogen lijn heeft onze inspraak destijds gezorgd, het geeft net een beetje meer jus aan het plan" Het hele **Kromhoutpark** met de bebouwing plaatsen we op de HIplijst.

Via een brug over de vijver bereiken we de Ruijsdaelstraat en zien nu de indrukwekkende bomenrijen die het park omzomen.

Ruysdaelstr 1-3

Nog even aandacht voor de nummers Ruysdaelstraat 3 en 1. Het zijn twee woningen die op het kazerneterrein dankzij de inspraak gespaard zijn maar ze liggen er nu met hun kleurloze hekken erom heen wel erg geïsoleerd bij. Ze zijn gebouwd in 1909 als 'kazernement voor 2 eskadrons huzaren met regimentsstaf', zoals we op de tekening kunnen lezen. We herkennen de typische kazernearchitectuur van begin vorige eeuw.

Ruysdaelstr A

We kijken naar de overkant van de straat waar we weer terug geraakt zijn bij de woningbouw van de Korvelsche Schijf, 209 woningen, gebouwd in 1921, architect J.D. Meijning, en gerenoveerd in 2003 door Tiwos, samen met Architectenbureau Pierre van der Geld en Partners, nr. 2 tm 16. Weer fraaie gevelbeelden met wisselende hoogtes.

F Bolstr 1-13

F Bolstr 2-10

We gaan linksaf de **Ferdinand Bolstraat** in. Hier zien we de twee renovatieversies in één straat samen komen, links de schone-stenen-versie en rechts de gestuukte. De gestuukte dateert van 1985 en betreft de woningen die toen eigendom van de SVW waren. Bouwburo de Loods uit Griendtsveen is de geestelijke vader van het stuukwerk geweest. Het voordeel van stuukwerk was dat je de isolatie van de buitenmuren van de woning aan de buitenkant kon aanbrengen. Maar met het stuukwerk is tegelijk ook veel esthetische kwaliteit aan kozijnen verloren gegaan. We kunnen het hier constateren. Rechts, nr. 1 tm 13, gestuukt en links, nr. 2 tm 16, naturel.

G v Spaendonckstraat

We slaan linksaf de Gerard van Spaendonckstraat in. Hier gaat de natuurlijke versie verder, links nr. 15 tm 1 en terug over rechts nr. 2 tm 24.

G v Spaendonckstr 28-30D

Mooie gevels met muizentanden onder de daklijsten en boven de rollagen een smal lijntje bakstenen dat een drie centimeter boven de rollaag naar voren komt. We gaan linksaf de Paulus Potterstraat in, twee natuurlijke straten, met twee topgevels en daartussen halfronde onderdoorgangen, aan beide zijden identiek, nr. 1, 3, en 5 heen en 6 4 en 2 terug.

G v Spaendonckstr 28-38

G v Spaendonckstr 19-25

Linksaf, verder de Gerard van Spaendonckstraat in, nr. 26 tm 44, naturel, en aan de overkant terug, nr. 35 tm 27, gestuukt en een stukje verder, nr. 25 tm 17, ook gestuukt. Dan weer even terug, de Frans Halsstraat in, rechts 12 tm 4 en links 9 tm 1. Dan gaan we weer de Ruysdaelstraat in waar we eerst een stukje rechts gaan, nr. 26 tm 18 en dan weer terug en links, nr. 28 tm 46, overal stuukwerk gevels.

We steken de Rembrandtstraat over en vervolgen de Ruysdaelstraat met de woningen nr. 48 tm 64.

Dan steken we de Korenbloemstraat over en vervolgens de Thomas van Kempenstraat.

Korenbloemstr 81-77

Een bouwplan van 2012 voor de verbouwing van slagerij Van Kempen (die van 1924 dateert) tot drie woningen is onlangs gerealiseerd. Thomas van Kempenstraat 1 en Korenbloemstraat 81a en 81b. De architectuur is van Struycken Architectenburo. De panden vanaf nr. 81 tot en met 31 aan de linkerkant van de Korenbloemstraat verdienen onze aandacht. Het betreft hier een bijzonder bouwplan van architect C. van Meerendonk, gebouwd in 1929 in opdracht van de Nationale Grondbriefbank: 13 middenstandswoningen en 2 winkelhuizen aan de Thomas à Kempisstraat (later Thomas van Kempenstraat geworden), 26 middenstandswoningen aan de Korenbloemstraat en 8 dito woningen aan de Ringbaan West.

Korenbloemstr 75-51

Vooraf de bebouwing rondom het parkje hier aan de Korenbloemstraat was indrukwekkend. Huizen met platte daken, afwisselend met een brede overstek en huizen met een verhoogde dakrand afgeschuind met een enkele rij dakpannen. Heel uniek.

Korenbloemstr 77-81

Maar de gemeente Tilburg heeft vanaf de jaren 80 van de vorige eeuw dit plan laten verslonzen door fantasieloze dakopbouwen op de woningen toe te staan, waarbij veel van de kwaliteit van de woningen verloren is gegaan. Nr. 81 heeft in 1994 een dakopbouw gekregen, nr. 77 in 2006, een ontwerp van Habraken Smulders, nr. 73 in 2005, nr. 69 tm 65 in 1998, nr. 63 in 2000, nr. 61 in 2009, nr. 59 in 1993, nr. 55 in 2002, nr. 53 in 1999 en nr. 33 in 1996. Nr. 31 is het laatste huis van deze indrukwekkende serie.

Korenbloemstr 25-41

Nr. 29 is samen met nr. 27 in 1929 gebouwd in opdracht van meester timmerman A. de Koning. We kunnen de handtekening van de architect moeilijk lezen, er lijkt H. Goossens te staan. De ramen hebben een soberder indeling gekregen. Alleen de indelingen rond de voordeur kloppen nog.

Ook nr. 25 heeft eenzelfde architectenhandtekening. H. Goossens denken we dus. Hier was kantoorbediende P.J.G. van Spaendonck de opdrachtgever en het bouwjaar 1928. Het bijgebouwtje rechts van de entree heeft in 1962 een witte gevel gekregen.

Korenbloemstr 23 – R West 270

Dan volgt op nr. 23 een huis dat samen met Ringbaan West 270, een tweekapper vormt. Het dateert van 1927 en de architectuur is van Arn. van Poppel. Nr. 23 bouwde Van Poppel in opdracht van leraar de Jong, nr. 270 bouwde hij voor zichzelf. De rechtse aanbouw van 270 is in 1950 gerealiseerd, te zien aan de betonnen lijsten rondom de ramen en deuren, kenmerkend voor de architectuur van die tijd.

We gaan links af de Ringbaan-West op en behandelen daar de linkerzijde.

Alle woningen aan deze kant dateren hier van rond 1929, het jaar dat de Ringbaan gereedkwam. Hier lag voorheen het begin van de Korenbloemstraat zoals aan het "kromme" rijtje woningen aan de overkant nog te zien is.

R West 272-276

Nr. 272, tm 278 zijn in opdracht van F.H. van Rijswijk en bouwkundige W.J. Moonen gebouwd in 1928. Nr. 278 kreeg in 1966 aan de zijkant een dakkapel erbij.

R West 280-292

280D

Dan volgen weer vier woningen in één rij, nr. 280 tm 286, ook gebouwd in 1928. De opdrachtgever was de Firma Gebr. Mion uit Dordrecht en Tilburg en hun architect was C.M. van Herk. Deze heeft voor wat spanning in de raamindelingen gezorgd. De dakkapel van nr. 280 is wat naar beneden gezakt.

De nummers 288 tm 292 zijn drie woningen die in 1929 gebouwd zijn in opdracht van de bouwkundige W.J. Moonen (we zagen hem net al). Hij zal ook hier de ontwerper geweest zijn.

R West 294-298e

Nr. 294 en 296 zijn ook in 1928 gebouwd. Hier was bouwkundig opzichter P. Ghering de opdrachtgever.

R West 298f-298g

En dan volgt op nr. 298, 298 a tm 298 g het tweede deel van de middenstandswoningen van de Grondbriefbank en architect C. J. van Meerendonk, gebouwd in 1929, hier de acht woningen aan de Ringbaan West. De uitgewassen grindlateien vallen op. Veel originele kozijnindelingen op de begane grond zijn moeten sneuvelen maar in grote lijnen ziet de rij er nog goed uit. Nr. 298f en 298g maken een stap terug om de kerk zichtbaar te maken.

T v Kempenstr 33-19

T v Kempenstr 19-11

We gaan hier linksaf de Thomas van Kempenstraat in en komen zo bij het tweede deel van het Grondbriefbankplan, 13 woningen met twee winkelhuizen, nr. 33 tm 5, alle gebouwd in 1929, een ontwerp van C.J. van Meerendonk. Woningen in twee lagen met plat dak en hier alle met beneden een erker en daarboven dubbele deuren die uitkomen op een royaal balkon. Op nr. 27 en 25 (in 2010), 19 (1997) en 7 en 5 (1998) zijn de woningen uitgebreid met een derde laag. De winkels waren op 17 en 15 ondergebracht maar die functioneren zo te zien alleen nog als woning.

Nr. 3 en nr. 1 zijn hier vreemde eenden in de bijt. Nr. 3 is in 1928 gebouwd in opdracht van boekhouder L. Koopmans naar een ontwerp van C.P.A. van Herk. De ramen waren oorspronkelijk alle horizontaal in tweeën onderverdeeld.

En nr.1 hebben we zojuist besproken.

T v Kempenstr 2

We lopen via de overkant terug. Het hoekhuis op nr. 2 is in 1923 gebouwd als winkelhuis in opdracht van H. Damen, naar een ontwerp van Constant Panis. Ik kom in het archief in 1942 de naam van A. Wesel tegen die hier een bakkerij zou hebben en in 1952 de naam van A. Nuijens die zich banketbakker noemt. In de afgeschuinde hoek zat de ingang van de winkel. Jammer van het zwarte gevelschilderwerk. Maar toch nog een indrukwekkend pand

Nr. 4 is als winkelhuis gebouwd in 1924. De naam van de opdrachtgever is niet te lezen. Zijn beroep: schilder. Oorspronkelijk had de gevel boven het balkon een topgevel maar die is er in 1985 af gehaald. Onder het balkon zat toen de ingang van de winkel met aan weerszijden twee etalages. Die zijn bij een verbouwing in 1992 weg gehaald. Het pand kreeg toen zijn huidige aanzicht.

Nr. 6 is in 1925 door J. Tempelaars gebouwd. Ook hier treffen we in het archief geen oorspronkelijke tekening aan. Toch een mooie gevel met dat spel met die bakstenen rollagen. In 1985 komt J. van Kempen er te wonen. Het zal toch geen nazaat van Thomas zijn?

Poirterstr 2

2D

Nr. 8 is door gevelschilderwerk onherkenbaar geworden. Hoe kon dit gebeuren? Het pand is in 1928 gebouwd als patronaat en bewaarschool door architect H. C. Bonsel, dezelfde die de Margarita Maria kerk gebouwd heeft. In 1933 is op de school, die zijn voorgevel om de hoek aan de Poirterstraat heeft, een verdieping gebouwd naar een ontwerp van waarschijnlijk Kropholler. 'Waarschijnlijk omdat zijn naam niet op de tekening staat, maar het is wel helemaal zijn manier van ontwerpen. Ook de entreepartij hier met reuzen-deurbeslag doet zeer Kropholleriaans aan.

Poirtersstr 4-13

Ook het voormalige schoolgebouw op Poirtersstraat nr. 4 heeft alle trekken van Kropholler alhoewel ook hier het schilderwerk alle jus uit de gevel gehaald heeft. Deze school is als montessori- en huishoudschool in 1931 gebouwd. In opdracht van het Kerkbestuur. In 1955 is er op het achterterrein nog een kleuterschool gebouwd met H. Lambriekx als architect. Wij hebben niet gezien of deze school er nog staat, maar op de BAGviewer heeft het er alle schijn van.

Poirtersstr 1

1D

Aan de overkant zijn ze beter omgegaan met het erfgoed. We zien mooie bakstenen gevels met heldere veelruitsramen met smalle raamprofielen.

In 1923 heeft architect Bonsel, toen blijkbaar de huisarchitect van de parochie, hier een jongens- en een meisjesschool gebouwd. Een school aan de Ringbaan West, die toen nog Ceintuurbaan heette en de andere hier aan de Poirtersstraat, nr. 1. In 1931 heeft Kropholler, die Bonsel blijkbaar als huisarchitect was opgevolgd, op de speelplaats tussen de twee scholen een gymzaal gebouwd. In 1955 heeft architect Lambriekx, de opvolger van Kropholler, de school van Bonsel aan de Poirtersstraat een nieuwe gevel gegeven en uitgebreid met een VGLOschool (nr. 3).

In 2010 zijn **Poirtersstraat** nr. 1 en 3 in opdracht van de Stichting Amarant respectvol gerenoveerd. In deze scholen zijn toen 24 zorgappartementen gerealiseerd. De vervanging van de gymzaal door 8 nieuwe appartementen maakte onderdeel uit van deze opdracht, die naar een ontwerp van Marquart Architecten uit Raamsdonkveer heeft plaats gevonden. We zetten **nr. 1 en 3** op de **HI**lijst.

R West 300 A

R West 300 B

R West 300 C

Wij gaan via de Thomas van Kempenstraat terug naar de Ringbaan West waar op nr. 300 de voormalig Margarita Maria Alacoque Kerk haar opwachting maakt. We schreven er een moNument van de Week over, nr. 042, dat ik hier in zijn geheel citeer.

De kerk Margarita Maria Alacoque is een rijksmonument gebouwd in 1922 en ontworpen door architect H.C. Bonsel. Het gebouw staat al enige tijd leeg. Het is de bedoeling om in de kerk zorgwoningen te bouwen en in de pastorie een zorghotel. Met de pastorie (ook rijksmonument*) en de omliggende voormalige scholen en kloosters vormt het geheel een bijna uniek en prachtig katholiek ensemble.

Bonsel ontwierp de kerk in de meest eenvoudige vormen, opgetrokken in romaniserende en expressionistische baksteenvormen, typerend voor het interbellum. De oorspronkelijk geplande houten kap kreeg een ijzeren vakwerkconstructie, om het hoge paraboolvormige gewelf in het schip aan te kunnen brengen. De architect gebruikte de heilige, symbolische getallen 7, 5, en 3. Om het getal 7 tot zijn recht te doen komen, is de ruimte in zeven traveeën verdeeld. Het priesterkoor vertoont een vijfhoek, waarmee naar de vijf wonden van Jezus wordt verwezen. Drie trappen vormen de ingang naar het heiligdom, dat drie deuren opent onder een zuilengalerij, in drie vakken verdeeld.

De zuilengalerij wordt bekroond door een loggia, die verwijst naar de éne God. Boven de zijingangen zijn mozaïeken aangebracht van Piet Gerrits en Frans Mandos. De devotiekapel heeft een prachtig mozaïek van Gerrits. De kerk is een voorbeeld van een katholieke volkskerk uit de tijd tussen de wereldoorlogen. Prachtige ramen, ontworpen door Albert Verschuren (uitgevoerd door P. Clijsen) en Jan Dijker. Twaalf Apostelbeelden sieren de pilaren. De zetels, krukken en bloemtafels zijn door de bekende architect H.J. Kropholler ontworpen.

De kerk is onlangs, in 2021, verbouwd tot zorgwoningen naar een ontwerp van Buro-013.

R West 302

302D

*) De pastorie op nr. 302 waarvan bovenstaand ten onrechte geschreven wordt dat het een rijksmonument betreft is gelijktijdig met de Kerk in 1922, honderd jaar geleden, door dezelfde opdrachtgever en architect gebouwd. Hetzelfde is gebeurd met de verbouwing van 2021. Dezelfde architect en opdrachtgever. Alleen is de bestemming wat anders geworden: een zorghotel.

R West 304

Nr. 304 is dan de school aan de Ceintuurbaan waar we het net over hadden, gebouwd in 1923 naar een ontwerp van H. Bonsel. Een school in twee bouwlagen. De raamindeling is om energietechnische reden maar ook om redenen van geluidwering ingrijpend gewijzigd. In 1989 was hier nog de basisschool Westpoort gevestigd. De gevels hebben ook hier een verfje gekregen.

R West 306 A

R West 306 B

Bij het volgende gebouw op nr. 306 kun je van een verfje niet meer spreken. Van dit voormalige klooster van de Broeders van Liefde uit Gent dat hier in 1924 zijn nieuwbouw, ook een ontwerp van H. Bonsel, betrok, is geen baksteen meer ongeschilderd gebleven toen in 1986 Accountantskantoor P. van Boekel het klooster in trok. Ook alle beelden die herinnerden aan de kloosterarchitectuur van Bonsel werden nauwgezet onder leiding van architect W.C.A. van den Hout uit het gebouw verwijderd. De spitse kapelramen die in linkse zijvleugel op de tweede laag te zien waren zijn vervangen door neutrale kantooramramen.

Voordat we de Alberdink Thijmstraat ingaan kijken we nog een stukje verder de Ringbaan-West af.

R West 308-318

Eerst hebben we daar op nr. 308 tm 318 zes woningen van het bouwplan van negen woningen dat N.V. Maatschappij voor Duurzaam bezit Everlast Company Eindhoven hier in 1969 gebouwd heeft. Het ontwerp is van Architectenbureau P. Roosenthaler uit Aalst. Woningen met balkons op de bovenste bouwlaag.

Dan denken we aan een nieuwe rij adressen te beginnen maar dit zijn woningen die hun adres en hun voorkant aan de andere kant, aan de Bilderdijkstraat hebben, 41 zorgwoningen die hier in 2017 gebouwd zijn op het terrein van het voormalige zwembad dat hier van 1967 tot 1995 als zwembad heeft gefunctioneerd en na sluiting nog een tijd dienst deed als skatehal onder de naam Hall of Fame. We zien hier achter galerijen de achterkant van de woningen. Het ontwerp is van H-Kwadraat Architectuur en de opdrachtgever was de Stichting Amarantgroep.

We kijken nog een stukje verder naar het gebouw achter de witte gaanderij. Dat heeft zijn adres weer aan de Ringbaan, nr. 324. Huize Groot Waardijn heet het woonzorggebouw dat hier in 2018 gebouwd is in opdracht van Vrijborg Vught naar een ontwerp van, wederom, H-kwadraat Architectuur. Het pand heeft als we goed tellen 26 kamers, verdeeld over vier lagen.

A Thijmstr 34-20

Zoals beloofd keren we terug naar de Alberdink Thijmstraat, waar we beginnen met het toetje van het bouwplan van Architectenbureau P. Roosenthaler, nog drie woningen van de negen, nr. 34 tm 30. Deze hebben twee lagen met een kap gekregen. We zien moderne grote ramen. Aan de overkant lijkt een bijgebouw van het kantoor van Van Boekel de tuinmuur over te willen klimmen. De enige ongeschilderde bakstenen van het voormalige kloostergebouw, die van de tuinmuur zijn onlangs grijs geschilderd. 'Minies Kinderdagverblijf' valt er te lezen.

A Thijmstr 13-1

Dan volgt links een in 1992 door Aannemingsbedrijf Alphons Coolen gebouwd rijtje van zeven woningen, nr. 13 tm 1. Jo Hurkmans was de architect. De negentien garages die we in de omgeving aantreffen hoorden ook bij het bouwplan. De dakkapel van nr. 9 dateert van 200. Nette woningen.

A Thijmstr 18-2

Aan de overkant zien we in twee rijen, nr. 28 tm 20 en nr. 18 tm 4 dertien woningen en op 2 een winkelhuis, gebouwd in 1929 door N.V. Bouw -en Exploitiemij. 'Brabant'. 'Directeur Jac. Speelman' staat er in grote letters op tekening en 'arbeiderswoningen'. En dat zijn het ook, eenvoudige huizen, eenlaags, een zadeldak met een dakkapel en één woonkamerraam. Het winkelhuis is een bakkerij geweest. Het pand heeft een verdieping gekregen met een mooie hoek. C.P.A. van Herk was de architect. De raamindelingen zijn wat vereenvoudigd.

Vondelplein 6-9

Poirterstr 19-5

We gaan linksaf het Vondelplein op, nr. 6, 7, 8 en 9 en dan een beetje links de Poirterstraat weer in, nr. 19, tm 5, we zien in totaal twaalf woningen die in 1988 hier door A.P.H. Vastgoed gebouwd zijn, naar een ontwerp van Van Oers Samenwerkende Architecten B.V. in een postmoderne stijl met bij de entrees van de woningen een verwijzing naar historische trapgevels.

Poirterstr 6

Dan nog een bijzonder pand in dit interessante straatje op nr. 6. Een klooster dat er aan de buitenkant niet als zodanig uitziet. Alleen als je omhoog kijkt zie je op het dak een groen uitgeslagen kruis staan. Gebouwd in 1929, voor de eerwaarde zusters van het Instituut St. Joseph te Etten. Wat kwamen die hier doen is dan de vraag die bij mij opkomt. Zouden die hier in het onderwijs geholpen hebben en die broeders uit Gent

zullen daar ook wel aan die jongensschool werk verricht hebben. Gebr. Oomen uit Oosterhout hebben het gebouw ontworpen. Op de verdieping zit er nog een kapel in. In 1966 is het klooster overgenomen door de Capucijnen en vanaf 1990 zitten er Broeders Penitenten in. Een mooie tuinmuur omheint een intieme kloostertuin.

Poirterstr 6 kapel 1 (2012)

Wij zijn een tijd geleden toen er nog maar drie van de vijftien penitenten over waren binnen door een broeder rond geleid. De kapel op de verdieping bleek nog geheel intact te zijn en een drietal kunstschaten te bevatten in de vorm van eeuwenoude in hout gesneden beelden. De tuin voelde aan als een oase van rust tussen de compacte omliggende gebouwen. De broeder vertelde ons toen dat het klooster volgende week in de verkoop zou gaan. Dat is inmiddels gebeurd. Er zijn nu studenten gehuisvest. We plaatsen **Poirterstraat nr. 6** op onze **HI**lijst.

v Maerlantstr 30-2

We gaan rechts van nr. 6 de Van Maerlantstraat in. Links zien we de mooi gemetselde bakstenen muur van het klooster en rechts een sobere en mooie eenlaagse rij zadeldakwoningen, dezelfde die we zojuist zagen in de Alberdink Thijmstraat van de N.V. Bouwen Exploitiatiemij. 'Brabant', van nr. 30 tm 6, in totaal 13 dezelfde lage woningen en op het eind van de reeks twee tweelaagse woningen, de ene met een topgevel en de andere met een dwarskap. Alle woningen zijn in 1929 gebouwd naar een ontwerp van C.P.A. van Herk. De raamindelingen zijn ook hier sterk versoberd.

Aan de overkant hebben we dan nog een vrijstaand huis op nr. 1. Precies hetzelfde als huis nr. 2 aan de overkant. Je zou zeggen dat hoort dan bij datzelfde plan maar nee dit heeft wel dezelfde hoofdrolspelers maar het is een ander plan: voor 56 woningen en 4 winkelhuizen van 'Brabant' en architect C.P.A. van Herk.

Van dat bouwplan zien we direct om de hoek linksaf in de Korenbloemstraat op nr. 115 tm 83 nog eens 17 woningen. Het zijn alle tweelaagse woningen, ook gebouwd in 1929.

Korenbloemstr 107-97

Korenbloemstr 95-83

97-95D

Korenbloemstr 83

Mooie woningen waarvan een deel in aanmerking komt voor een **HIP**nominatie: **Korenbloemstraat nr. 115**, de winkel op de hoek met zijn fraaie baksteen ornamenten, en de **nrs. 97, 95, 93, 91, 89, 87, 85 en 83**. Nr. 107 doet hier niet aan mee omdat de gevel wit geschilderd is en omdat nr. 83 ook de gevel met een geel rood geblokte topgevel representeert. Opeens vragen wij ons af waarom slechts één van al deze Van Herk huizen rolluiken op de gevels heeft aangebracht. Houdt de gemeente dit tegen, de verhuurders of doen de eigenaars dit zelf?

Korenbloemstr 14-18

We gaan via de overkant terug. Korenbloemstraat nr. 8 tm 24. We zitten weer in het Plan Korvelse Schijf, van 1921 van J.D. Meijning van de Gemeentelijke Woningdienst. De gestuukte versie van 1985 van de S.V.W. en Bouwburo de Loods. De wisselende dakhoogtes en dakvormen vallen hierop. Na nr. 24 gaan we links de Rembrandtstraat in.

Rembrandtstr 13-11

13-11 Ds

N Knipstr 2-8

Hier gaat de gestuukte Korvelse Schijf aan twee kanten door, rechts nr. 28 tm 14, links 25 tm 1 en dan een stukje terug voor 2 tm 12, dan linksaf de Nicolaas Knipstraat in, twee zijden, links, nr. 11 tm 1 en rechts nr. 8 tm 2. Hier zien we de gevels rond de voordeuren risaleren. En de onbehandelde gevels van het cafetaria op de hoek, nr. 1 springen er natuurlijk uit. In de kap zien we nog twee originele dakkapellen met veelruitsramen.

We plaatsen dit hoekpand op onze **HI**lijst: **Nicolaas Knipstraat nr. 1**.

Ondertussen staan we op het Rubensplein en zien hier de twee versies van de Korvelse Schijf bijeen komen. Het parkje dat we ons herinnerden was mooi groen ingericht en had vijf kolossale bomen. Maar de bomen zijn inmiddels tot twee gereduceerd en het parkje wacht op een nieuwe inrichting.

Rubensplein A

Rubensplein B

Op een voorname plaats moest hier een traforuimte komen, nr. 29, in 1963 gebouwd door Publieke Werken. Er is een poging gedaan de gevels met fraaie taferelen te veraangenamen. Is 'wegplanten' misschien een oplossing voor dit door ons geconstateerde **Verbeterpunt**.

Rubensplein 8-4

Rubensplein 4-5

4Da

Rechts zien we de gestuukte versie van de Korvelse Schijf: nr. 19 tm 9 en links de natuurlijke, nr. 8 tm 1. Het is wel een zware confrontatie geworden deze ingreep. We gaan achter nr. 1 linksaf de Jan Steenstraat in. Daar gaat aan de linkerkzijde de onbehandelde Schijf verder, nr. 35 tm 23 en vervolgens 21 tm 1. Ook woningen met voortuintjes en dicht gestrate voortuintjes. Rolluiken zullen hier niet mogen of toch? Dan gaan we via de overkant terug. Einde van de Schijf. De particuliere woningbouw neemt het weer over.

Nr. 2, mag zoals gewoonlijk weer beginnen. Het huis dateert van 1927 en is in opdracht van werkmeester M. Pulskens gebouwd. Ik lees iets van 'Timmermans' uit een bijna onleesbare naam, waar vaak die van de architect staat.

J Steenstr 8-4

Dan zijn nr. 4, 4a en 4b aan de beurt, met zijn drieën tegelijk gebouwd in 1927 in opdracht van technisch ambtenaar G. Vrins. Drie eenlaagse huizen met één topgevel in het midden. Vrins zal ook wel de architect geweest zijn. De woningen hebben nog grotendeels hun originele raamindelingen. Nr. 4b heeft nog niet zo lang geleden zijn oorspronkelijke veelruits dakkapel vervangen.

Nr. 6 mag het alleen doen, ook in 1927. Hier gaf A.C. van Iersel de opdracht en was de bijna onleesbare H. Goossens (?) de architect. Een bijna symmetrische gevel met in het midden een aarzelend getrappt topgeveltje. Het grote woonkamerraam was aanvankelijk verticaal in drieën gedeeld.

Nr. 8 heeft, door eenlaags te blijven, zich een royalere topgevel kunnen permitteren dan nr. 6. Hier was in 1927 fabrieksarbeider P. Spijkers opdrachtgever. Er staat geen naam van een architect op tekening maar aan zijn geschreven letters kan ik zijn verwachte

naam aflezen: H. Goossens. Een soort plankendragers versterken de onder de goot aangebrachte klossen. Ton vraagt zich af of dat wel nodig was.

Nr. 10, 12 en 14 zijn ook in 1927 gebouwd, tegelijkertijd, met twee opdrachtgevers: gasmeester R. Villevoye en technisch ambtenaar A. Storimans. Zij zijn er in geslaagd mooie gevels neer te zetten met aarzelende dakkapellen, geklemd tussen dak- en gootlijst, dubbel onderstreept. Het prefab afdakje boven de voordeur van nr. 14 doet in deze omstandigheden wel frivool aan.

J Steenstr 20a-14

Nr. 16 laat al meteen zien waar het vandaan komt: nr. 12 zonder nr. 10 en 14. Opgedragen door dezelfde gasmeester en ambtenaar, waarschijnlijk ook getekend, in 1927.

Nr. 18 is gebouwd in 1925 in opdracht van gemeentewerker J.C. Bruers. Een eenvoudig huis tussen zijn burens. De versierde rollagen springen eruit. De naam van de architect valt niet te lezen.

Nr. 20, het pand met de geknikte dwarskap, gebouwd in 1926, naar een ontwerp van C.J.H. van Domburg. Meubelmaker H.C. Hamers was opdrachtgever. Aanvankelijk een winkel maar in 1928 wordt het een café. In 1970 bouwt Oranjeboom er nog een nieuwe toiletgroep. Boven de etalage zat oorspronkelijk een balkon waarop dubbele deuren uitkwamen. Die zijn later ingekort en gedeeltelijk dichtgemetseld.

Nr. 22 is in 1924 gebouwd door gasfitter A. Janssen. Er staat geen naam van een architect op tekening. Het grote woonkamerraam had oorspronkelijk een verticale verdeling in drieën.

J Steenstr 28a-26

Dan volgt op nr. 24, 26, 28 en 28a een rijtje van vier huizen die in 1927 gebouwd zijn door kopergieter Th. Spijkers, naar een ontwerp van H. Goossens, de architect met de moeilijk leesbare naam. De dakkapellen zaten er in 1927 al op, de woonkamer-raamindeling van nr. 24 benadert het meest de originele. De verticale staanders in het bovenlicht liepen beneden door.

En dan wordt de rij nog groter met een rij van zes woningen: nr. 30 tm 40 alle gebouwd in 1925, alle dezelfde tekeningen maar alle een ander als opdrachtgever: in volgorde, 30, N. van Duppen, 32, A.P.A. Brocken, 34, P. vd. Bemt, 36, J.M. Schaekers, 38, A.N. Jansen, 40 C.N. van Beurden. De dakkapel van 24 dateert van 2002. De ramen op de eerste verdieping waren alle veelruits.

En dan zijn we weer terug op het Rubensplein.

Daar beginnen we met nr. 28. Het pand is gebouwd in opdracht van agent van politie J. Thönissen, in 1927 en H. Goossens was zijn architect. In 1960 kreeg het een winkelbestemming van de heer P. Konings-Staps met een moderne etalage. In 1978 is de etalage weer veranderd in een woonkamerraam en een aparte voordeur zoals we die nu zien.

Rubensplein 27

Nr. 27 dateert van 1935 en is gebouwd in opdracht van aannemster H. van der Weegen, een winkelhuis, een werkplaats en een rookschoorsteen. Een slager dus. In 1947 krijgen we een naam bij de slager, als hij op zijn zolder slaapkamers bij bouwt: S. Visser. En in 1989 laat een P. Visser de rookschoorsteen slopen en bouwt een hobbyruimte. Hij houdt een prachtig pand over met een mooie etalage, een ontwerp van Bern. Simons. Wij plaatsen het op onze **HIP-lijst, Rubensplein 27**. De hemelwaterafvoer kan fraaier denken wij.

Nr. 26 is aan de beurt. Dit pand dateert van 1927, maar de oplettende volger zal constateren dat dit niet voor deze voorgevel geldt. De gevel van 1927 was een ontwerp van architect H. Goossens, in de stijl van die jaren en deze straat. Deze gevel dateert van 1961 toen het pand van twee lagen en een kap veranderde in drie lagen. K. van de Pol bedacht deze nieuwe gevel toen voor bakker W.P.A.M Claessen en liet de mooie gevel die bakker H. Claessen samen met H. Goossens bedacht had verwijderen.

Rubensplein 20-25

20-21 D

Nr. 25 is in 1964 gebouwd, een woning met garage, getekend door de bouwkundige P.M. vd. Wiel. De gevel is onveranderd gebleven.

Rubensplein 23-24

Nr. 24 is weer een veertig jaar ouder pand, van 1925 om precies te zijn. Gemeentearbeider W. Kraneveld was opdrachtgever. Links naast het huis was alleen een onoverdekt poortje. Dat is later wat provisorisch dicht gebouwd. Er wordt geen architect genoemd.

Nr. 23 en 22 zijn twee woningen die in 1925 gebouwd zijn in opdracht van rijkspolitie P. Steenveld. A.J.J. de Wijs zorgde voor de tekening.

Dat deed hij ook voor de bouw van nr. 21, dat ook van 1925 dateert. Hier was boekhouder G. van Hedel opdrachtgever. Mooie metselwerkversieringen rond de portieken.

Ook nr. 20 is nog een mooi huis, gebouwd in 1929 door fabrieksarbeider H. van Bortel. Wel wat aan kozijnindelingen moeten inleveren.

Het plein gaat haast ongemerkt over in een andere straat. De Van Dijkstraat. Rechts zien we een vervolg van de gestuukte Korvelse Schijf, nr.1 tm 11, gebouwd in 1921 en gestuukt in 1985. De Schijf wordt vervolgd rechtsaf de Korenbloemstraat in, nr. 40 tm 26. Architectuur van J. D. Meijnsing alhoewel? Nog steeds? Is de gestuukte Schijf niet van Bouwburo de Loods geworden. Ademt ze niet een beetje de Duitse woningbouwsfeer in plaats van de Hollandse sfeer van Meijnsing.

We draaien om en gaan via de oneven kant terug. Nr. 117 tm 129. Deze woningen en winkels horen weer bij het plan voor 60 eengezinswoningen van Bouw- en Exploitiemij. 'Brabant' en architect C.P.A. van Herk. We zagen ze net al hier in de straat.

PC Hooftstr 1-17

PC Hooftstr 2-20

Na nr. 129 gaan we rechtsaf de P. C. Hooftstraat in. We zien daar van voor tot achter twee rijen woningen, rechts, nr. 1 tm 19 en links nr. 2 tm 24, in totaal 22 woningen, ook weer horend bij het plan 'Brabant' voor 60 woningen van architect C.P.A. van Herk, bouwjaar 1929. Nette woningen. Aan beide kanten kleine voortuintjes.

We gaan rechtsaf, het Vondelplein op, nr. 4 tm 1, nog eens vier woningen van het plan Brabant van 1929. We kijken nog even naar het dak van nr. 4, naar de centrale dakkapel. En dan gaan we weer rechts voor nog vier woningen 'Brabant' 1929, Poirtersstraat 14 tm 8.

We draaien weer om en gaan via het Vondelplein en de oversteek P.C. Hooftstraat links de Nicolaas Beetsstraat in.

Op nr. 43 herkennen we nog een in 1929 gebouwd winkelhuis van 'Brabant', een ontwerp van C.P.A. van Herk.

Dan volgen op nr. 41 tm 27, 25b, 25a, 25 en 25 tm 11, achttien eengezinswoningen gebouwd door N.V. Bouwmij. Frieda en ontworpen door Joh. Visser uit Oisterwijk. De dakkapel van 37 dateert van 2020, van 33 is van 2018 en van 15 is van 2014. De kleine bijna vierkante ramen boven en beneden bepalen het gevelbeeld.

De overkant laten we meelopen. Die begint met nr. 32 tm 14, tien woningen, gebouwd in 1929, door de N.V. Bouwmij. Hanna, ook naar een ontwerp van Joh. Visser.

Dan steken we de Potgieterstraat over en krijgen dan nog op nr. 12 tm 4 vijf woningen die ook van 1929 dateren. Deze horen bij het bouwplan van Bouwmij. Frieda en zijn ook door Joh. Visser ontworpen.

Dan is de overkant weer aan zet waar we op nr. 9, 7 en 5 drie middenstandswoningen zien die gebouwd zijn door B.V. Bouwmij. Hanna in een plan van totaal vijf woningen.

Bouwjaar 1929. Ook hier is Johan Visser de architect. Hier laat hij de gevels in Vlaams verband metselen (kop, strek, kop, strek). We zien zadeldaken tussen tuitgevels. We sluiten de straat waardig af met nr. 2 aan de overkant, gebouwd in 1925 in opdracht van bakker Fr. Cleijssen. Hij liet toen A.A.C.J. de Chêne dit winkelhuis met bakkerij en wagenloods met stal tekenen. Vergeleken met de tekening van toen is het pand vereenvoudigd maar het wekt nog steeds indruk.

Dan lijken we een pleintje op te gaan maar het is qua huisnummering behandeld als een straat: de Staringstraat. Links zien we oneven nummers en aan de overkant van het plein de even nummers. We gaan via de linkerkant, via Staringstraat nr. 3 en 1. Weer twee woningen van Johan Visser, dezelfde als die we net zagen maar wel gebouwd in een ander bouwplan: vier woningen in opdracht van N.V. Bouwmij. Frieda. Bouwjaar 1929.

Staringstr 1

Nr. 1 is in 1961 in opdracht van J. Bouwmeester uitgegroeid tot winkelhuis en in 1995 is de winkel in een café veranderd.

We gaan linksaf de Korenbloemstraat in waar we de linkerkant aandacht geven.

Nr. 161 en 163 zijn gebouwd in 1929 in opdracht van B.V. Bouwmij. Hanna, in totaal vijf woningen. De drie andere zagen we net in de Nicolaas Beetsstraat. Johan Visser laat ook hier de gevels in Vlaams verband metselen.

Korenbloemstr 153-151

Dan volgen de woningen 157 tm 149, vijf woningen, gebouwd in 1929 door N.V. Bouwmij. Greta. De architectuur blijft van Joh. Visser uit Oisterwijk. Bij nr. 155 constateren wij opeens de aanwezigheid van een loggia boven de voordeur. Aan de hand van de afwezigheid van de standaard raamdorpeltegels op diezelfde plaats bij andere

huizen stellen we vast dat de loggia standaard in de huizen is aangebracht en dat zowat alle huizen die voorziening met een raam hebben dicht gemaakt.

Korenbloemstr 141-139

Joh. Visser gaat door, nu met N.V. Bouwmij. Dina, weer vijf woningen, ook weer gebouwd in 1929 en weer hetzelfde type, nr. 147 tm 139, maar nu eindigt de rij met een mooie dwarskapper.

Op nr. 137 neemt architect C.P.A. van Herk met de Bouw- en Exploitiemij. Brabant het stokje van Joh. Visser over met zijn bouwplan voor 60 woningen. Hier nog vier mooie woningen: nr. 137 tm 131. We zetten **Korenbloemstraat nr. 137** met name vanwege zijn zeer fraaie erker op onze **HI**lijst.

Korenbloemstr 80-60

We lopen terug voor de overkant en beginnen daar op nr. 80. Vroeger bestond er ook een nr. 78 maar dat is in 2007 samengevoegd met 80 dat in 1921 gebouwd is in opdracht van de timmerman Joh. Maes. De ramen in de zijgevel en het rechtse raam in de voorgevel zijn nog origineel. De twee dakkapellen van nr. 80 hadden per dakkapel twee zesruits ramen. Van nr. 78 kunnen we de oorspronkelijke geveltekening niet terugvinden maar er is na 2007 een poging gedaan om het huidige woonkamerraam in de geest van het vroegere terug te krijgen.

Korenbloemstr 62-68

Dan vanaf nr. 68 tm nr. 46 een lange rij bijzondere goed geconserveerde panden. Eerst van nr. 68 tot en met 62, vier woningen gebouwd in 1926 door aannemer Jos. Jongen-Heerkens en ontworpen door Bouw- en Werktuigkundig Bureau Frans Hovers. Nr. 66 lijkt de originele raamindeling nog te hebben. Mooie erkers die ook met het bovenliggende dak mogen meeliften

Dan op nr. 60 een in 1926 gebouwde woning voor meubelmaker P. Snels, eenzelfde woning als de vorige vier, dus ook van architect Hovers. Ook nr. 58 is eenzelfde woning, ook gebouwd voor een individuele eigenaar, tailleur J. van Gestel, maar iets eerder gebouwd, in 1925 en toch iets anders: geen erker.

Nr. 56 is al in 1924 gebouwd door Jos. Jongen Heerkens samen met Hovers als losse woning.

Korenbloemstr 48-50

48-50D

En dan krijgen we weer vier woningen in serieverband, nr. 54, 52, 50 en 48. Weer van Jos. Jongen en Frans Hovers en weer van 1924 en deze ook iets anders. Deze keer met portieken die als hangende oogleden de achterliggende voordeuren iets verbergen. Nr. 46, gebouwd als winkelhuis voor slager G. van Grinsven dateert ook van 1924, de architect was Arn. van Poppel die ook nr 44 tekende. In 1967 kom ik nog een naam van A. van Grinsven in het archief tegen. In 1978 lijkt het met de slagerij afgelopen te zijn.

Korenbloemstr 42a-44

Het pand nr. 44 dat de hoek omloopt is zoals gezegd ook van Van Poppel en ook gebouwd in 1924, in opdracht van C.N. van Lieshout. In 1955 verbouwt de Weduwe C. van Lieshout het pand. Architect Jan Robben verstrakt dan in de geest van de tijd de etalage. Daarna treden er nog tot 1987 Van Lieshouts op totdat in dat jaar de Wijkraad Westend zich in het pand vestigt.

Om de geschiedenis van nr. 42 te ontrafelen zouden we meer tijd tot onze beschikking moeten hebben. Nr. 42 en 44 lijken één groot plan geweest te zijn dat later in twee panden gedeeld is.

v Dijkstr 22-12

We gaan de Van Dijkstraat in en hebben daar de even kant nog te gaan, te beginnen bij nr. 22 en 20. Ook deze woningen horen bij 'de ontrafelopdracht Korenbloemstraat 44-42' met de bijbehorende namen Van Lieshout en Van Poppel.

v Dijkstr 18

Dan volgt het mooie huis op nr. 18, gebouwd in 1925 in opdracht van A. van Hest en het ontwerp is wederom van Arn. van Poppel. Naast de topgevel is in 2008 een dakkapel in het tot dan toe lege dakvlak verschenen. Een indrukwekkende ingangspartij die nog eens op klassieke wijze een accent krijgt van de erker en topgevel erboven.

v Dijkstr 16

Ook nr. 16 kent zijn klassiekers. Hier krijgt de voordeur zijn accent door zijn ter plaatse risalerende gevel. De daklijst volgt deze risaliet. A.J.J. de Wijs ontwierp deze gevel in opdracht van apprêteur F. Swinkels. De ramen hebben veel van hun indeling verloren zien gaan. De portiek laat 'zware oogleden' zien en verassend: we zien hier boven de rollagen hetzelfde bakstenen streepje dat J.D. Meijning liet zien bij zijn woningen Korvelse Schijf.

Dan zijn nr.14 en 12 aan de beurt. Ze zijn als woning en winkelhuis in 1925 gebouwd door coiffeur A.F. de Kock. Arn. van Poppel was de architect. De winkel heeft nog hetzelfde winkelraam; het woonkamerraam van de woning (type jaren dertig) is kaal gemaakt.

G v Eijckstr 1-11

1 D

We gaan rechtsaf de Gebroeders van Eijckstraat in. We beginnen hier rechts, op nr. 1. Een mooi begin. Verzekeeringsagent A. de Kock heeft deze woning in 1928 gebouwd. Mooie halfronde voordeur. Alle oorspronkelijke raamindelingen zijn nog aanwezig.

G v Eijckstr 15

G v Eijckstr 27

Dan volgen op nr. 3 tm 31 veertien woningen en een winkelhuis, gebouwd in 1928 door koopman J. Vennix. Op een enkele tekening komen we een naam tegen van H. vd. Weegen. Zou dat de architect geweest zijn? Het totale plan omvat 20 woningen. Eenvoudige gevels waarin de lateien van gewassen grint opvallen. Ook de drie dwarskappen zorgen voor een levendig beeld. Bij o.a. woning 23 zien we nog de originele raamindeling.

G v Eijckstr 2

We lopen terug naar nr. 2 van de overkant. Een huis dat opvalt. Gebouwd in 1930 in opdracht van koopman J. Bruers en onder architectuur van C.J. van Meerendonk. De onderdoorgang links is dichtgezet, de puntgevel die tot op de eerste laag naar beneden door liep is tot en met de tweede laag dicht gemetseld. De ramen zijn anders ingedeeld. Niet duidelijk is wanneer dit gebeurd is.

Nr. 4 en 6 zijn in 1928 gebouwd voor P. Mels. De ramen zijn vereenvoudigd ook rond de voordeuren.

Op nr. 8 begint een groot complex van in totaal 65 middenstandswoningen en 4 winkelhuizen dat de N.V. Nelow hier gebouwd heeft in 1933. Jan Stuyt uit den Haag was de architect. Het zijn nette huizen met flauw hellende daken bekleed met rode pannen met lage dakkapellen, een royaal overstek, boven twee ramen en beneden, onder een over de hele gevel doorlopende latei een woonkamerraam en een portiek met voordeur.

G v Eijckstr 14-2

Het zijn hier drie woningen, nr. 8 tm 12 en het winkelhuis op de hoek nr. 14. In 1961 is in opdracht van Mej. Chr. van Unen in de afgeschuinde hoek beneden een dubbele deur aangebracht en is in de Hobbemastraat de gevel voorbij de tweede deur van een tweede laag voorzien: het gele gevelvlak en de drie ramen rechts daarnaast in het rose vlak. In 1999 heeft de winkel een woningruiterlijk gekregen.

Ondertussen zijn we links de hoek om in de Hobbemastraat beland. Het eerste huis op nr. 51 heeft in 2017 een houten dakopbouw gekregen. Het gaat onrust in het daklandschap van de straat veroorzaken met deze aandachttrekker.

Hobbemastr 3-33

Het Nelowplan loopt hier aan deze kant door tot en met nr. 3, in totaal 25 woningen. Bij nr. 39 en 33 zien we boven en onder nog de originele bijzonder raamindeling.

Hobbemastr 2-18

Aan de overkant is ook alles Nelowwoning wat de klok staat, van nr. 64 tm. 2, in totaal 28 woningen. Hier heeft nr. 24 nog de originele raamindeling behouden.

We lopen rechtsaf via een stukje Diepenstraat wat we al gehad hebt weer rechtsaf de Jozef Israëlsstraat in.

Op nr. 1 tot en met nr. 33 zien we daar 17 woningen van een bouwplan voor 23 woningen en twee winkelhuizen dat hier in 1930 gebouwd is door de Firma Gebr. van Boxtel en van Breugel. J.A. Brenders was hun architect. Nr. 13 heeft nog alle originele raamindelingen. Boven een enkel raam met bovenlicht en daarnaast een T-raam en beneden een jaren dertig raam. Boven de ramen rechte bakstenen rollagen, boven de gecombineerde voordeuren hogere rollagen dan boven de naast gelegen ramen. Boven de woningen 15 en 17 een dwarskap met recht daar onder een smalle onderdoorgang.

Aan de overkant zien we op nr. 2 tm 14 woningen die horen bij een bouwplan voor 8 woningen en een winkelhuis ook van Gebr. van Boxtel en van Breugel, ook gebouwd in 1930. J.A. Brenders was ook hier de architect.

Nr. 16 tm 24 horen dan weer bij het bouwplan van de overkant van 23 woningen en twee winkelhuizen van Brenders, van Boxtel en van Breugel van 1930. Nr. 24 zal dan het winkelhuis geweest zijn.

We kijken weer aan de overkant waar op nr. 35 een nieuw bouwplan begint, herkenbaar aan de lateien van gewassen grint. Het betreft een bouwplan van 1928 van aannemer A.W. van Loon die hier in totaal 53 woningen en 3 winkelhuizen gebouwd heeft.

J Israëlsstr 38-42

J Israëlsstr 58-48

Hier aan deze kant nr. 35 tm 67 (winkel op de hoek) en aan de overkant nr. 32 tm 66 en 68 (twee winkelhuizen) tm 80. Op nr. 40 kunnen we aan een van de huizen met een dwarskap de originele raamindeling nog zien, moeten we zeggen: 'weer zien'. Boven zien we links een enkel raam met drie horizontale spijlen en rechts een dubbel raam ook met dezelfde spijlen. Beneden een kruisvenster. We kijken ook nog naar de baksteenversieringen die hier in de topgevel zijn aangebracht.

We gaan na het hoekpand op nr. 67 nog even rechts af waar nog een stukje Gebroeders van Eijckstraat op ons wacht.

We waren bij nr. 14 gebleven. Nr. 16 tm 22 zijn nog vier woningen van het Nelowplan van architect Jan Stuyt gebouwd in 1933. Nr. 16 is een van de winkels geweest.

Dan volgen nr. 24, 26 en 30. Deze drie panden horen bij het bouwplan van A.W. van Loon van 1928. Nr. 30 hoorde oorspronkelijk bij het hoekhuis dat zijn adres heeft in de Jozef Israelstraat. Het was daar een laag bijgebouw. In 2002 is die lage bijbouw verhoogd tot wat we nu zien, nr. 30.

J Israëlsstr 68-58

J Israëlsstr 80-74

We gaan terug de Jozef Israëlsstraat in. Eerst de linkerkant waar nr. 68 aan de beurt is, nr. 68 tm 80, nog eens zeven woningen die horen bij het bouwplan van A. W. van Loon van 1928. We hebben er genoeg over gezegd.

Dan volgt nog nr. 82. Ook dit was een laag bijgebouw bij een woning aan de Korenbloemstraat dat in 2017 een zelfstandige status heeft gekregen met een eigen huisnummer en een eigen gezicht: een ontwerp van Architectuurstudio Deven.

Dan hebben we nog een aantal panden aan de overzijde. Eerst zien we op de hoek een voortuin met een wel erg hoge schutting. Deze zou in aanmerking kunnen komen als **verbeterpunt** omdat de afwerking op een zo'n in het oogvallende plek in de straat veel te wensen overlaat. Ook de inrichting van de volgende voortuinen zou bij deze verbetering betrokken kunnen worden.

J Israëlstr 69a-79

Dan volgen op nr. 69 tm 79 nog zes huizen die horen bij het bouwplan van J. Vennix van 1928 dat we net gezien hebben in de Van Eijckstraat en dat in totaal 20 woningen en een winkelhuis omvatte. Hier hebben de woningen standaard een erker gekregen. De raamindelingen zijn overal sterk vereenvoudigd. Nr.79 heeft zijn gevel geschilderd. Dan volgt op nr. 81, 83 en 85 een in 1929 door aannemer Jos. Jongen-Heerkens gebouwd bouwplan voor een magazijn en twee woningen. In 1958 is aan het magazijn een winkel toegevoegd. Nr. 83 heeft zijn ramen op de verdieping ingrijpend veranderd. We slaan linksaf de Korenbloemstraat in. We zien hier aan de linkerkant op nr. 82 en 84 twee woningen en een berging gebouwd in 1925 door melkslijter A. van Lieshout. Het waren twee woningen onder één kap met aanvankelijk een schilddak maar nr. 84 heeft zijn schilden in 1971 ingeleverd voor een zadeldak. Nr. 86 is een in 1931 door hovenier H. Roosen gebouwd winkelhuis. Links zat de winkel en rechts het magazijn. In 1964 is de winkel vergroot ten koste van het magazijn en in 2009 is het pand tot advocatenkantoor verbouwd.

Korenbloemstr 100-102

Dan volgen op nr. 102 en 104 twee in 1988 door de Vereniging van Volkshuisvesting gebouwde woningen. De architectuur is van de samenwerkende Architectenburo's Toine Oomen en Storimans.

Korenbloemstr 104-108

Op 104 volgt een hoog gebouw met een onderdoorgang, in 1966 gebouwd, het ontwerp was van de hand van de bouwkundige C. van Poppel, die zijn kantoor had op het adres Ringbaan- West 270, het pand waar we de naam van Arn. van Poppel tegenkwamen. Er is in 1992, alsof het nog niet hoog genoeg was, een verdieping op gezet.

Dan gaan we linksaf de Vincent van Goghstraat in waar we links op de hoek nr. 19 aantreffen, een in 1975 gebouwde woning. Er wordt op de tekening geen architect vermeld. De dakkapel is een toevoeging van 2005.

V v Goghstr 7-9

Op 15 tm 7 volgen dan vijf woningen die in 1958 gebouwd zijn in opdracht van R. Diepen, namens de Familie Diepen-Straeter. Woningen met gestapelde ramen van de architecten Jan en Eduard van der Valk met een nog traditionele kap. Nr. 15 heeft nog de originele raamindeling. Boven zien we rechts het klepraam in het grote raam. Beneden zien we hetzelfde maar daar heeft dat raam nog een bovenlicht. De balkons staan niet haaks maar schuin op de gevel.

V v Goghstr 7-9D

De knik die de huizen 9 en 7 op de verdieping maken is mooi opgevangen door een tegenknik op de begane grond.

Nr. 5, 3 en 1 zijn huizen die gebouwd zijn in het kader van het bouwplan voor 56 woningen van A.W. van Loon dat we net al zagen. We herkennen de grintlateien. In 1928 gebouwd.

We gaan linksaf, de Jeroen Boschstraat in. Aan de linkerkant zien we op nr. 7 tm 1 nog eens vier huizen van het 56-woningen plan van A.W. van Loon, gebouwd in 1928.

We lopen terug via de overkant. Achter de winkel op de hoek zijn op nr. 2a en 2b in 2014 twee appartementen ontwikkeld.

Dan zien we op nr. 2, 4 en 6, met voortuintjes, nog eens een rijtje van drie woningen van de 56 van A.W. van Loon. De entrees hebben een gezellige regenbescherming gekregen.

Dan volgen nog twee woningen (nr. 8 en 10) onder één kap van het 56 A.W. van Loon 1928 type. De entrees hebben aanvankelijk in de voorgevels gezeten maar zijn in de loop der tijd vindingrijk naar opzij verplaatst.

J Boschstr 20-12

Nr. 12 tm 20 zijn vijf woningen die horen bij een ander plan van aannemer A. W. van Loon. Het aantal woningen is hier 26 en het bouwjaar is 1930. De architectuur is dezelfde. Er staat nu een handtekening van een architect onder, Van Loon is te lezen maar zijn voornaam is onduidelijk. Het zal een broer geweest zijn van A.W.

J Boschstr 18-16

Nr. 16 heeft in 2001 een steilere kap gekregen met daarin twee dakvensters. Nr. 18 heeft zich een Eftelinguitstraling aangemeten en nr. 20 heeft zijn woonkamerraam in 1968 vergroot.

P Breughelplein

En dan zijn we op het Pieter Breughelplein aangekomen. De huizen van Van Loon lopen hier aan de linkerkzijde nog twee huizen door, nr. 10 en 9, waarbij nr. 9 opvalt met het glas-in-lood in de bovenlichten van de benedenramen.

We gaan linksaf de **Jan Tooropstraat** in.

J Tooropstr 21

Daar treffen we op nr. 21 tm 7 acht in 1938 gebouwde huizen aan van architect Jan van der Valk. Mej. Thea Diepen, was op het gemeenteformulier de opdrachtgever, van beroep 'particuliere'. Op de tekeningen van Van der Valk wordt Mevr. R. Diepen Straeter als opdrachtgever genoemd. De huizen hebben veel van hun glans verloren doordat de kozijnen met de veelruitsramen overal vervangen zijn. Zo zaten er in het eenruits woonkamerraam dat we nu zien oorspronkelijk 15 ruiten.

J Tooropstr 13-11D

We zien in de gevels de segmentbogen boven de voordeuren en de halfronde poortjes bij de achterommen. Ook merkwaardig is dan Van der Valk ervoor gekozen heeft om het peil van de woningen 56 cm over acht woningen te laten stijgen. Bijgevolg gaan om de twee woningen de gootlijsten bijna 15 cm omhoog. Ook de hoogte van gevelankers en ramen en deuren gaan dan tegelijk omhoog.

J Tooropstr 5-7

Nr. 5 en 3 zijn ook ontworpen door Jan van der Valk, twee woningen met op de hoek bij nr. 5 een huzarenstukje in de vorm van een fraai vormgegeven zeshoekige toren, heel bijzonder in deze straat. Het bouwjaar van deze woningen is 1939 met dezelfde opdrachtgevers als bij de acht woningen. In 2004 is in de toren op de begane grond een extra ingang voor een extra wooneenheid gemaakt. Ook de dakkapel is toen aangebracht. We zetten deze toch wel bijzondere bebouwing van **nr. 21 tm 3** op onze **HI**lijst.

J Tooropstr 1-5

3 D

Tot slot zien we op nr. 1 nog een in 1934 gebouwd huis. De 'los arbeider' L.G.J. Backx was opdrachtgever. Een eengezinswoning met stal. Boven twee T-ramen, beneden een raam met de jarendertig verdeling. Alle ramen zijn versoberd. De dakkapel zat al origineel in het schilddak.

J Tooropstr 2

Aan de overkant zien we op nr. 2 het laatste huis van het plan dat verder gebouwd is in de Jozef Israëlsstraat, totaal 23 woningen en 2 winkelhuizen van de aannemers Van Boxtel en Van de Breugel. Een vrijstaand huis De ramen die alle een traditionele indeling kenden zijn kaal gemaakt.

J Tooropstr 8-4

Nr. 4, 6 en 8 zijn woningen in 1993 in opdracht van GBB uit Rijen gebouwd. Het ontwerp is van Architectenburo Snoeren uit Dongen. Netjes.

Dan gaan we via een groot parkeerterrein naar de nummers 14 tm 24 een bouwplan van nog eens zes woningen Van Jan van der Valk, Thea Diepen en Mevr. R. Diepen- Straeter, gebouwd in 1939. Dezelfde woningen als aan de overkant, ook met verspringende daken.

Nr. 26 is het laatste huis van de Tooropstraat en het eerste huis van een rijtje van vier woningen van het bouwplan 26 woningen en 1 winkelhuis van aannemer A. W. van Loon. De drie andere zijn aan het Pieter Breughelplein gelegen: nr. 8, 7 en 6. Nr. 8 heeft in 2007 zijn bergzolder vergroot. Nr. 6 heeft in 2003 zijn dak verhoogd en de achterkant uitgebreid.

We gaan linksaf de Quinten Matsijsstraat in. We zien daar aan de linkerkant nog vijf huizen van het bouwplan 26 woningen en een winkelhuis van A.W. van Loon. Bouwjaar 1930. Hier huizen met op de verdieping erkers met mooi ondersteunend metselwerk. Via de overkant gaan we terug. Nr. 17 is een studentenhuis dat achter de winkel Korvelplein 211 in 2006 is gerealiseerd.

Nr. 13 is geen apart adres meer volgens de BAG zodat het bouwarchief er geen informatie over verstrekt. Het lijkt ook niet meer dan een garage met achterdeur te zijn, maar wel mooi vormgegeven.

Q Matsijsstr 5-17

Dan volgen vijf woningen, nr. 11 tm 3, gebouwd in 1933 in opdracht van bloemist A. Naber naar een ontwerp van Jan van der Valk. Deze had in 1930 ook de bloemenwinkel van Naber op het Korvelplein getekend. Hier zien we mooie huizen met stalen ramen gevuld met blank glas-in-lood en, opvallend, bakstenen gevels in twee kleuren. De gevel van nr. 3 heeft nog de originele raamindelingen.

Nr. 1 en vervolgens Pieter Breughelplein 5 en 4 zijn weer woningen van het 26 woningen en 1 winkelhuisplan van A. W. van Loon van 1930. Nr. 5 heeft nog de originele raamindeling. Nr. 4 heeft een grote dakkapel aangebracht.

We slaan linksaf de Godfried Schalkestraat in en beginnen daar links. Achter een schutting zien we op nr. 10 de oude gymzaal of was het het parochiehuis liggen. Het moet onlangs (2018) verbouwd zijn tot woonhuis met atelier aan huis.

G Schalkestr 12

Nr. 12 is rond 1961 gebouwd. L.P.M. de Graaf was de architect. Er is niet veel gewijzigd. Op nr. 14, 16 en 18 zien we 3 garages die horen bij een bouwplan voor 5 woningen gerealiseerd in 1977 om de hoek aan de Korenbloemstraat door Bouwbedrijf A.J. Remmers samen met Architectenburo Heerkens B.V.

G Schalkestr 21

We lopen terug via de overkant. Op nr. 21 zien we daar een in 1994 gebouwde woning. De architectuur is van Bouwkundig Adviesbureau Vekemans. Netjes.

G Schalkestr 13

Dan krijgen we op nr. 13 en 11 twee in 2016 gebouwde patiowoningen. Van Trier Architectuur heeft ze getekend.

G Schalkestr 9-1

Vervolgens zijn vier in 1947 gebouwde woningen aan de beurt. Ze zijn gebouwd voor rekening van de Kinderen H. de Brouwer en het ontwerp is van architect Jan Remmers. De ramen zijn intussen kaal gemaakt. Het grote bovenraam was 12ruits en het benedenraam 16ruits. Segmentbogen boven de ramen en klossen onder de goot. De dakkapellen op 7 en 3 dateren van 2009.

Dan zien we op nr. 1 en vervolgens op Pieter Breugelplein 3, 2 en 1 een vervolg op het bouwplan van A.W. van Loon van 1930 voor 26 woningen en 1 winkelhuis. We kunnen er kort over zijn.

We slaan weer linksaf en komen zo weer in de Jeroen Boschstraat. Op nr. 17 tm 11 zien we nog eens vier woningen van het 26 + 1 woningen plan van A.W. van Loon van 1930. Nr. 11 lijkt een raam boven te missen.

Op nr. 9 begint een bouwplan dat drie straten beslaat. Het bouwjaar is 1956, het gaat over 7 woningen, 3 garages en 1 woningen met groentehal. De architect is Jos. C.A. Schijvens. De opdrachtgever N.V. Storimans en Van der Weegen.

V v Goghstr 6-14

De eerste woning zien we hier op nr. 9 met een getralied hekje, dan gaan we linksaf de Vincent van Goghstraat in waar we eerst twee garages van het plan zien, dan op nr. 6, 8 en 10 drie woningen van het gestapelde-ramen-type, dan op 12 en 14, de woning met groentehal en dan op 16 en 18 weer twee woningen met gestapelde ramen. Deze laatste hebben nog de originele voordeur met de bijpassende omlijsting. Bij alle gestapelde ramen zijn de originele indelingen (links en rechts twee verticale spijlen en 40 cm boven de borstwering een horizontale spijl) verwijderd. Dan gaan we links om de hoek de Korenbloemstraat in en zien we op nr. 116, voorbij nr. 114, de laatste woning en de derde garage van het Schijvensplan, de woning weer met een getralied hekwerkje.

Korenbloemstr 114-116

Dan kijken we nog even terug naar nr. 114. Dat was toen het Schijvensplan gebouwd werd al een bestaand huis, met bouwjaar 1950, opdrachtgever aannemer Charles Storimans en architect Jan Robben die er een romantisch huis van gemaakt heeft met boven drie negenruits ramen en beneden drie gekoppelde zesruits ramen. Rolluiken en airco's hebben jammer genoeg de romantiek onzichtbaar gemaakt.

Korenbloemstr 118-126

Dan krijgen we een rijtje van zeven huizen die met elkaar te maken hebben. Eerst nr. 118 en 120, twee woningen die in 1911 gebouwd zijn in opdracht van koetsier Ch. C. van Bladel, twee woningen met in het midden een fraaie topgevel. Nr. 118 heeft in 1967 zijn huidige tweelaagse gevel gekregen. Dan nr. 122 en 124, ook in 1911 gebouwd maar met Adr. Vuchts als opdrachtgever. Dezelfde woningen als 118 en 120. Nr. 122 heeft in 1968 zijn woonkamerraam vergroot.

Korenbloemstr 126

Korenbloemstr 130

Dan volgen 126 en 128. Deze zijn gebouwd in 1907 en hebben niet de topgevels maar ieder een dakkapel. Charles van Bladel was hier opdrachtgever. Nr. 128 heeft in 1976 zijn gevel verhoogd. Dan zien we tot slot op nr. 130, de in 1910 in opdracht van Ch. van Bladel gebouwde woning. J.J. Dusée is hier de aannemer en ik neem aan dat deze woning en het hele verdere rijtje gebouwd en getekend heeft. Dan volgt een tuinmuur en poort die in de Efteling niet zou misstaan. Het huis op de hoek zagen we vandaag al eerder in de G. Schalckenstraat die we nu oversteken.

Korenbloemstr 154-144

Hier zien we vervolgens vijf woningen met veel hout aan de gevel en met hun dakkapellen doen denken aan de chaletstijl. De eerste woning staat nog aan de G. Schalckenstraat nr. 20, de andere hebben Korenbloemstraat nr. 144 tm 150 als adres. Ze zijn gebouwd in 1977 in opdracht van A.J. Remmers Bouwbedrijf B.V. naar een ontwerp van Architectenburo Heerkens B.V.

Korenbloemstr 154-152

154-152D

Vervolgens op no 154 en 156 , 2 woningen onder één kap. Heel mooi maar te veel aan versleuteld om ze HIP te maken. In 1927 gebouwd voor techn. ambtenaar 1e klas Nico de Bont, architect onbekend. Mooie gebogen poort die bezoekers op het verkeerde been zet: waar is de ingang? Nee, hier niet, hier achter deze deuren zitten bergingen!

Korenbloemstr 156

Dan tot slot aan deze kant, op de hoek met het Korvelplein het in 1927 gebouwde woonhuis voor bakker H. de Weert, een ontwerp van Bouwkundig Bureau Bern. Simons, een rustige gevel met opvallende, over de gehele gevel doorlopende rollagen en bijzonder vormgegeven natuurstenen vensterbanken.

We gaan terug via de overkant. Eerst zien we daar een garagedeur met bellen en brievenbussen en achter de garage een hoog gebouw met een brandtrap. Hier moeten volgens de BAGviewer de woningen nrs. 209 a en b gevestigd zijn maar het bouwarchief verstrekt over deze nummers geen informatie. Deze hoek vraagt wel om verbetering. We maken er een **verbeterpunt** van.

Korenbloemstr 207-203

Dan zien we op nr. 207 tm 203 drie 'middenstands-woningen' die architect C.J.H van Domburg in 1925 bouwde in opdracht van H. Naaijken. Mooie hoge stadse woningen met rode bakstenen gevels. Elk huis heeft zijn topgevel gekregen. We zetten ze op onze **HI**lijst: **Korenbloemstraat 207 tm 203**.

Korenbloemstr 201-191

En of Van Domburg het nog niet genoeg vond gaat hij in deze wand van de Korenbloemstraat nog even door met twee bouwplannen die echter van eerder dateren. Eerst een bouwplan voor zes woningen dat gerealiseerd werd in 1912, nr. 201 tm 191, Van Domburg dus de architect en J.H. Naaijken de opdrachtgever, eenlaagse huizen met mansardekap en boven de gekoppelde voordeuren fraaie gebogen topgevels. Op nr. 201 kunnen we nog zien hoe dat er in 1912 uit zag, heel bijzonder.

Korenbloemstr 195-193

Ook bij 195 zien we nog veel origineels maar daar is de bovenkant van de topgevel verdwenen. Naast 195 zien we nog een opvallend bovenlicht boven het halfronde poortje. Bij 193 en 191 zijn de stenen pironnen van de topgevels uit het beeld verdwenen en bij 191 is de gevel al in 1926 opgetrokken.

Korenbloemstr 181-175

Bij nr. 189 begint de volgende serie van Van Domburg en Naaijken en die eindigt bij nr. 175, in totaal acht woningen, gebouwd in 1911. Ook eenlaags, maar met een afgeknot zadeldak. Ook bij iedere twee woningen één topgevel, maar hier is de originele topgevel alleen bij de nummers 181 en 179 nog te herkennen. Nr. 181 heeft ook als enige nog de originele raamindeling. Verder valt te vermelden dat nr. 185 niet meer bestaat nadat in 1983 nr. 187 en 185 zijn verbouwd tot één woning. Nr. 183 heeft in 1960 zijn gevel verhoogd, nr. 179 heeft in 1982 zijn woonkamerraam vergroot, nr. 177 heeft in 1962 een tweelaagse gevel gekregen en bij 175 is hetzelfde gebeurd in 1968.

Korenbloemstr 163-173

We steken de Frederik van Eedenstraat over en zien daar op nr. 173 tm 163 weer zes woningen van architect Johan Visser, dit keer met N.V. Bouwmij. Emma als opdrachtgever en bouwjaar 1929. Bij nr. 165 zien we bij het grote raam op de verdieping de originele driedeling nog. Het woonkamerraam beneden had dezelfde driedeling. Achter het raam boven de voordeur was vroeger een loggia gesitueerd. Ook hier zien we weer gevels gemetseld in Vlaams verband.

We gaan linksaf de Staringstraat in en zien daar op nr. 2 en 4 de andere twee woningen van het bouwplan van N.V. Frieda van Johan Visser, gebouwd in 1929, dezelfde woningen als de zes die we net zagen.

Aan de overkant zien we nr. 7, achter de poort nr. 9, dan nr.11 en 13. Ze zijn ongeveer tegelijk gebouwd rond 1955 in opdracht van G. van Kempen. Nr. 7, 11 en 13 als drie premiewoningen en nr. 9 als werkplaats. Stoppage Magnifiek heeft er tot 2019 gezeten. In 1973 hebben nr. 7 en 11 hun plat dak ingeruild voor een schuin dak met pannen. De naam van de architect valt niet te lezen.

Nr. 15 staat op de hoek. Een huis, gebouwd in 1935 in opdracht van kleermaker J.H. de Jong met metselwerk in een warme oranjekleurige steen. Vier smeedijzeren ornamenten sieren de gevels. De parse plint die bij twee ramen in de voorgevel omhoog klimt valt op. Er staat geen naam van een architect op tekening.

Dan nr. 17, 19 en 21, drie 'arbeiderswoningen' die horen bij een bouwplan voor 23 woningen dat N.V. Bouwmij. Ida hier gebouwd heeft in 1929 samen met architect Joh. Visser uit Oisterwijk. De raam indelingen zijn wat veranderd. Sobere huizen.

We gaan even terug voor de overkant. Op nr. 4a zien we daar een prefab hoogspanningsstation dat hier in 1976 door Publieke Werken is gedeponneerd.

Staringstr 6-8

Dan krijgen we nog eens twee 'middenstandswoningen' van Johan Visser, gebouwd in 1928 door N.V. Bouwmaatschappij Ida, een bouwplan voor totaal vier woningen. Nr. 6 ziet er bijna nog origineel uit.

Staringstr 8D

Een mooie voordeur.

Staringstr 10

Dan op **Staringstraat 10** een mooi schoolgebouw van architect Constant Panis, in 1938 gebouwd in opdracht van het kerkbestuur van de Parochie St. Antonius (Korvel). De uitbreiding is van KDV architectuur (van de Kerkhof en de Vries} uit Eindhoven dat met dit plan de Brabantse Monumentenprijs 2010 kreeg en van ons een **HIP**vermelding.

Staringstr 12-26

Nr. 12 is in 1939 als winkelwoonhuis gebouwd en de architect was Jan Remmers.

Staringhof

Staringstr 22-26

Vervolgens een verassend woningbouwplan rond de Staringhof. Gebouwd door Van der Weegen met Habraken en Smulders als architecten. Ook zij krijgen een **HIP**vermelding voor deze ingehouden architectuur die mooi in het straatbeeld past. Hopelijk blijft het aantal rolluiken beperkt. Het betreft Staringstraat 16 tm 26 en Staringhof nr. 1 tm 7.

Berkdijksestr (51a)

Bij dit plan hoort ook een appartementengebouw Staringhof 8 tm 20 dat ook uitkijkt op de Berkdijksestraat. Jammer dat hier de baksteen een hinderlijke uitslag vertoont. We lopen nog een eindje door en gaan dan via de overkant terug.

Staringstr 49-59

Staringstr 47-37

Daar zien we een prachtig woningbouwplan van architect Arn. van Poppel gebouwd voor opdrachtgever koopman J. Vennix, met mooie hoekoplossingen. In twee bouwplannen gebouwd. Allebei in 1927. Nr. 69 tm 49, 11 woningen en nr. 47 tm 23, 13 woningen ook deze zetten wij op onze HI-lijst: **Staringstraat 69 tm 23**. Omdat wij bang waren dat de schoonheid van deze woningen ten onder zou gaan aan toenemend rolluikgebruik hebben wij de streetviewgevelbeelden van nr. 69 tm 49 van 2009 en 2021 met elkaar vergeleken. In twaalf jaar is er helemaal niets veranderd. Nergens zijn er rolluiken van de gevels afgehaald maar ook nergens zijn ze erbij gekomen. Dat stelt ons enigszins gerust.

We gaan linksaf de Bilderdijkstraat in. Eerst de rechterkant, nr. 1 tm 27. Dat zijn 14 van 23 woningen van N.V. Bouwmij IDA en Joh. Visser van 1929. Net zagen we er drie van. Dan kijken we naar de overkant. Bij het terugkijken zien we hoe de straat zich aan beide zijden langzaam verbreedt en met voortuinen vergroent. Nr. 1 tm 47 de hele straatwand, 23 woningen zijn in principe dezelfde woningen maar door de verspringingen is er voldoende variatie. Ze horen bij een bouwplan voor 50 woningen dat in opdracht en getekend door de bouwkundige G. van de Elshout gebouwd werd in 1929. Eenlaagse woningen met zadeldak en brede dakkapellen. De woonkamerramen waren oorspronkelijk betrekkelijk smal zodat ze op veel plaatsen verbreed zijn.

Potgieterstraat

We gaan rechtsaf de Potgieterstraat in waar we rechts op nr. 12 tm 2 nog 6 van de 23 arbeiderswoningen van Bouwmij. IDA van Joh. Visser zien, gebouwd in 1929.

Bilderdijkstr 51-41

Aan de overkant gaat Joh. Visser door met het volgende bouwplan, nu voor in totaal 22 woningen en hier laat hij de N.V. Bouwmij. Emma het karwei opknappen. Hier nr. 1 tm 19, tien woningen en direct om de hoek weer in de Bilderdijkstraat nog eens twaalf woningen, nr. 29 tm 51.

Tollensstr 32-22

Dan gaan we rechtsaf de Tollensstraat in. Rechts hebben we daar nr. 32 tm 2. Dit zijn ook door Joh. Visser ontworpen woningen, deze keer gebouwd door Bouwmij. Hanna uit

den Haag en kantoorhoudend in de Willem II-straat. Hier zijn het 16 van de 26 woningen, alle gebouwd in 1929. Achter nr.18 zijn in 1980 10 garageboxen gebouwd.

Tollensstr 31-23

We gaan weer terug via de overkant. Nr. 1 tm 31, weer 16 woningen. Deze horen bij een bouwplan voor 25 woningen die N.V. Bouwmij. Greta hier in 1929 bouwde samen met Joh. Visser.

Dan gaan we weer rechtsaf de Bilderdijkstraat in waar we verder gaan met het bouwplan van Greta en Visser met nog eens twee woningen, nr. 53 en 55.

En als we toch de smaak te pakken hebben gaan we vervolgens rechtsaf de Da Costastraat in waar we op nr. 32 tm 20 nog eens zeven woningen van de 25 Greta woningen zien, van 1929.

Da Costastr 18-8

Dan wordt de straat smaller en begint een nieuw bouwplan, ook van 1929. Deze keer is N.V. Bouwmij. Dina de naam, voor in totaal 32 woningen, alle weer getekend door Joh. Visser. Hier aan deze kant nr. 18 tm 2, negen stuks en aan de overkant nr. 1 tm 35, achttien stuks.

We lopen in de Bilderdijkstraat een stukje linksaf en laten de woningen aan de rechterkant tm nr. 48 nog even links liggen en slaan rechtsaf de Van Lennepstraat in.

v Lennepstraat

We doen eerst de rechterkant, die begint bij nr. 3. In 1970 heeft hier M. Reijnen, directeur van confectieatelier Mareti een nieuw confectieatelier met bedrijfswoning laten bouwen. De woning ligt achter het atelier. De weg naast het atelier leidt naar 21 garageboxen die Hilva Hilvarenbeek hier in 2003 gebouwd heeft samen met zes woningen op nr. 5 tm 15. Langbroek Architecten uit Nijmegen heeft ze ontworpen, netjes. Nr. 13 heeft in 2007 een dakkapel gekregen. Over nr. 17 treffen we in het bouwarchief geen informatie. Het is de achteringang (geweest) van vishandel John Pistorius zoals we op de gevel kunnen lezen.

Banningstr36-40

We lopen terug en gaan rechtsaf de Banningstraat in. Rechts op nr. 46 tm 36 zien we daar zes woningen gebouwd in 1955 door L.A. Post te Breda, onder architectuur van Ouborg en v.d. Wegen. Rustige gevels met rond de voordeuren een mooie omlijsting. Aan de hand van de kozijnen van 42 kunnen we het beste de oorspronkelijke raamindeling beschrijven. Dezelfde raamindeling maar in alle ramen nog op 40 cm van de onderkant een horizontale spijl. Dan op nr. 34 tm 24 weer zes woningen uit de wederopbouwtijd, nr. 34 tm 24, gebouwd in 1956 door aannemer J. Schuurkes en ontworpen door Architectenbureau Heerkens. We zien gestapelde ramen die verticaal in drieën waren gedeeld en horizontaal 40 cm boven de borstwering ook hun spijl hadden. Hier zien we bakstenen lijsten rond de voordeuren. Nr. 24 heeft in 1999 een dakkapel gekregen.

Staringhof 8-20

Dan krijgen we een heel andere woningbouw dan we vandaag gezien hebben. De jaren zeventig architectuur. Kleine raampjes, afgeknotte daken, verspringende gevels, nieuwe lelijkheid. Hier op nr. 22, 20, 18 en 16 en telkens 01 tm 07, in totaal 28 wooneenheden, gebouwd in 1980 door woningbouwvereniging Samenwerking. De architectuur is van Oyevaar van Gool de Bruijn Architecten te Amsterdam.

We lopen terug via de overkant. En hier zijn we weer terug bij het plan voor 50 eenlaagse arbeiderswoningen dat we net in de Bilderdijkstraat zagen, hier op nr. 1 tm 45, 23 woningen, direct aan de straat en met voortuintjes. De bouwkundige G. van de Elshout uit Zeist was opdrachtgever en architect. Het gebeurde in 1929.

Dan lopen we de straat weer uit en zien we rechts aan de rechterzijde in de Van Lennepstraat de laatste vier huizen van de vijftig van Van de Elshout, nr. 8 tm 2.

Bilderdijkstr 48 Dv

We lopen de straat weer uit en zien links op de hoek van de Bilderdijkstraat nr. 48, een vrijstaand huis, gebouwd in 1931 als winkelhuis, in opdracht van wever Jac. Hamers naar een ontwerp van C.J.H. van Domburg. De ramen zijn grotendeels kaal gemaakt maar de opvallende erker in de zijgevel is nog intact gelaten. In 1999 is het winkelhuis verbouwd tot woning met de bestemming kamerbewoning.

Bilderdijkstr 52-62

Dan maakt de straat weer een hoek door de rooilijn een meter of vijf naar voren te leggen. Zodoende heeft ook nr. 52 twee opvallende gevels, geschikt voor een winkelhuis dat hier dan ook in 1956 gebouwd is, door C. van Kempen met dezelfde architect met de onleesbare handtekening als bij de drie premiewoningen aan het begin van de Staringstraat. Een mooi huis met een geschouderde tuitgevel, bijzondere gootbeugels en eenvoudige etalages. Het pand is in 1989 ben bestemming veranderd: kamerbewoning. Dan volgen op nr. 56 tm 78 in totaal 12 woningen, 6 beneden- en 6 bovenwoningen, gebouwd in 1949 in opdracht van Publieke Werken. Het waren mooie huizen maar ze hebben veel van hun kwaliteit verloren doordat de raamindelingen van achtruits in tweeruits veranderd zijn. Gelukkig zijn de twee topgevels gespaard gebleven.

Dan zien we dat de Da Costastraat een verlenging heeft gekregen, Het is in 1964 gebeurd. Iemand heeft een verloren hoekje gevonden en daar vindingrijk een bungalow in gefrommeld. Een bejaardenwoning is het geworden, aanvankelijk zat er zelfs nog een garage in. J.A.P. Spijkers uit Goirle was de architect. Voorbij deze woning gaat de Bilderdijkstraat verder en ook het bouwplan Dina met zijn 32 woningen, Hier nog de ontbrekende vijf. Joh. Visser was er weer bij en het gebeurde weer in 1929.

We lopen terug naar de overkant waar we bij nr. 80 waren gebleven. Dit huis heeft Mej. C. Mathijssen in 1941 laten bouwen naar een ontwerp van A.J.J. de Wijs. Beneden jaren-dertigraamindelingen en boven identieke zesruitsramen. Een hoog huis met een mooi uitzicht op de straat.

Dan volgen op nr. 84 tm 94 vijf woningen waarvan er vier, nog duplex zijn en nr. 84 in 1991 veranderd is in een eengezinswoning. Ze zijn in 1951 gebouwd door Publieke Werken naar een ontwerp van Jos. Schijvens en lijken veel op de woningen die we net zagen. Ook hier hebben de ramen hun vierruitsindeling verloren. Deze keer geen topgevels. Toch nog mooie huizen. Met Vlaams verband en boven de voordeuren bakstenen in keperverband.

Tot slot zien we op nr. 94 en 96 nog twee door Jan Robben ontworpen woningen, gebouwd door aannemer P. van Dooren in 1941, een bouwplan voor in totaal vijf woningen. De ramen boven waren oorspronkelijk negenruits.

We gaan rechtsaf en behandelen de linkerkant, rechts hebben we in stadsverkenning nr. 15 gehad. Eerst nr. 147, 145 en 143. Nog een vervolg op de twee woningen van Jan Robben en P. van Dooren, de ontbrekende drie.

Berkdijksestr 145-143

Nr. 145 en 143 hebben in 2017 forse dakkapellen gekregen. Ook hier is veel van de oorspronkelijke raamindelingen verdwenen.

Berkdijksestr 147

Toch nog steeds een mooie kopgevel op nr. 147.

Berkdijksestr 141-133

Nr. 141 tm 133 zijn vijf woningen die in 1924 afgebroken en herbouwd zijn door de Gemeentelijke Woningbouwdienst van J.D. Meijsing. Mooie woningen met mansardekap. Nr. 141, 139 en 137 hebben later alle drie onder naam van W.B. Senders hun gevel verhoogd, in resp. 1959, 1959 en 1963. Nr. 135 heeft dat ook gedaan maar daar verstrekt het bouwarchief geen in formatie over en nr. 133 heeft zijn gevel pas in 1974 verhoogd.

Berkdijksestr 131-129

Dan volgen nr. 131 en 129. Deze woningen zijn in 1941 gebouwd in opdracht van L. van Gaal en het ontwerp is van Architectenbureau C.J. en F. van Meerendonk. Aan de hand van nr. 129 beschrijven we de oorspronkelijke raamindeling: boven waren de ramen verticaal in drieën en tweeën gedeeld en beneden had het raam een jarendertigindeling.

Berkdijksestr 127-123

De nrs. 127, 125 en 123 dateren van 1954 en zijn door H.L. Cools gebouwd. Jan Robben heeft ze ontworpen met gestapelde ramen in een mooie natuurstenen lijst. Wat me nu ineens opvalt is dat er nooit een bouwvergunning aangevraagd wordt voor een wijziging van ramen ook niet als ze ingrijpend zijn. Hier hadden we oorspronkelijk toch te maken met drie mooie evenwichtige gevels maar daar is toch door individuele ingrepen een rommeltje van gemaakt. Nr. 125 heeft het minste veranderd. De dakkapel is nog intact. Achter het smeedijzeren hekje op de verdieping zagen we oorspronkelijk twee openslaande deuren met een zesruitsverdeling zoals we die in de voordeur nog terugzien en ook beneden zagen we twee verticaal gekoppelde zesruits ramen. Jammer.

Berkdijksestr 119-113

Nr. 119 en 117 zijn als twee eenlaagse woningen in 1907 voor M. Vugts gebouwd. In 1977 is in de rechtse woning met gevelwijziging een cafetaria gekomen. In 2006 is achter het pand nog een eetzaal gebouwd.

Dan volgen twee huizen die in 1973 gebouwd zijn, nr. 115 en 113. Er staat veel op de tekening maar geen naam van een architect. Nette huizen met metselwerk in keperverband. Onder dat metselwerk zaten oorspronkelijk twee garages.

Berkdijksestr 105-101

Nr. 105, 103 en 101 zijn in 1911 gebouwd in opdracht van wever Corn. Coolen, eenlaagse woningen met mansardekap. In 1965 is het raam van 105 vergroot. Op nr. 101 heeft in 1977 J. Pistorius een winkelwoonhuis gebouwd voor zijn vishandel.

Berkdijksestr 99-91

We steken de van Lennepstraat over en zien daar op nr. 99 en 97 twee nog bijna originele huizen die nog van rond de vorige eeuwwisseling dateren. In 1911 liet landbouwer J.A. Oprinsen hier een nieuwe aanbouw aanzetten. F. Maes zorgde voor de tekening. De panden ogen nog vrij origineel.

Nr. 95 is een vrijstaand huis, door W. Donders gebouwd in 1922, eenlaags, twee ramen en een mansardekap. In 1974 heeft het pand een nieuwe gevel van architect A. van den Berg gekregen.

Nr. 93 en 91 zijn in 1926 door meesterknecht A.J. Peijs gebouwd naar een ontwerp van constant Panis als een woonhuis en een winkel, onder dezelfde mansardekap met fraaie dakkapellen en etalage. In 1962 is de gevel van de woning verhoogd en in 1979 is de winkel verbouwd tot woning en is ook hier de gevel vernieuwd en verhoogd.

Berkdijksestr 89

Nr. 89 is in 1930 als koffiehuis gebouwd in opdracht van de bierbrouwer met de toepasselijke naam J. Brouwers. Toen een mooi gebouw. C. van den Beld was de architect

De markiezen bedekken de architectuur. Ook het wit schilderen van het pand heeft de gevel geen goed gedaan. In 1997 is de ruimte tussen 89 en 91 dicht gebouwd.

Dan volgt op nr. 87 tm 81 een in 1957 gerealiseerd bouwplan voor resp. twee woningen, twee winkelhuizen twee garages en twee magazijnen. J. C. F. Schuurkes heeft ze gebouwd naar een ontwerp van Arch. Bureau Heerkens. De woningen hebben lisenen in de gevel gekregen. De winkels alleen bij de eindgevels. Netjes.

Berkdijksestr 79

Dan volgt nr. 79. Het pand is in 1968 gebouwd naar een tekening van A. van Oetelaar uit Schijndel. Netjes. In 1987 is achter de woning een graveerwinkel gebouwd.

Berkdijksestr 75-77a

Dan nr. 75. De gevelsteen geeft 1838 aan. De oudste tekening in het archief dateert van 1915. Landbouwer H. De Bresser was toen eigenaar. In 1918 is er een stal achter het huis gebouwd, die later tot aparte woning is omgebouwd. In 1990 heeft het pand een nieuwe voorgevel gekregen.

Berkdijksestr 73-71

73 D

Nr. 73 is in 1938 gebouwd door de Wed. W. de Bresser. Een woning met garage. Oorspronkelijk heeft op de plaats waar nu de voordeur zit een portiek met twee deuren gezeten.

Berkdijksestr 61

Dan zien we op nr. 63 en 61 nog de woning en een winkel van het bouwplan van 10 woningen en 2 winkelhuizen dat in opdracht van aannemer J. Vennix hier en in de Staringstraat gebouwd is. De winkel hebben we al op de **HI**lijst gezet, dus moet de ingang op **Berkdijksestraat nr. 61** ook daarop geplaatst worden. Nr. 63 niet omdat dit pand teveel is aangetast.

Berkdijksestr 59-53a

We steken de Staringstraat over en zien daar het huis op de hoek, nr. 59. Een huis van voor 1900. De oudste informatie uit het bouwarchief dateert van 1924 toen magazijnmeester Joh. van Asten zijn zijgevel liet verzwaren. Het raam en de deur zijn een keer ingrijpend verlaagd.

Nr. 57 is in 1909 gebouwd en staat ook op naam van J. van Asten. Hier is de gevel nog intact gelaten. De dakkapel dateert van 1959. Nog een mooi pand.

Nr. 55a en 55 zijn ook op naam van Van Asten gebouwd. Dezelfde huizen, tot 1959 toen ze beide hun woonkamer en deur verlaagden. Het woonkamerraam kreeg toen een jarendertigindeling. Ook de dakkapellen zijn van dat jaar.

Nr. 53b en 53a zijn in 1911 gebouwd in opdracht van landbouwer Stokkermans. In 1974 hebben ze met ieder huis een andere architect allebei een nieuwe gevel gekregen.

Het volgende gebouw hebben we net aan de Staringhof besproken. Habraken Smulders waren de architecten.

Berkdijksestr 51

Dan is nr. 51 aan de beurt. Het pand zal ook rond 1900 gebouwd zijn en in de jaren zestig zijn raam verlaagd hebben. Eenlaags met zadeldak, een dakkapel met dwarskap.

De tekeningen betreffend nr. 51, 49 en 47 zijn mij niet helemaal duidelijk. Ik hou het er op dat nr. 49 en 47 ook eenlaags geweest zijn maar hun gevels in 1969 vernieuwd en verhoogd hebben. De dakkapel van 47 dateert van 2002.

Berkdijksestr 41-45

Nr. 45 en 43 hebben hun zadeldak nog. Ze hebben in resp. 1972 en 1981 hun raam vergroot en in 1979 en 1984 hun dakkapellen aangeschaft. De naam van landbouwer H. Vermeer kwam ik in 1923 tegen op nr. 45 bij het aanbouwen van een berging. Op 41 zien we nog een mooi pand. Zo te zien met veel liefde onderhouden. Mooi die donkere steentjes onder de goot. Ook aan de zijkant bezienswaardig. H. Vermeer, het zal wel de landbouwer zijn, heeft het huis gebouwd in 1924. We gaan links de Frederik van Eedenstraat in. Heeft vroeger Van Meursstraat geheten.

F vEedenstr 5-25

Links een lange rij arbeiderswoningen uit 1921. Gebouwd door de Gemeentelijke Woningbouwdienst, architect J.D Meijnsing. We kwamen dit soort woningen al eerder tegen. En ook hier heeft Architectenburo C. Peeters uit Ulvenhout ingegrepen: de onderverdelingen uit de ramen gehaald en de gevels opgetrokken. Boven de voordeuren zijn er 3 functieloze balkjes toegevoegd. In 2008 is geprobeerd het leed met gevelschilderwerk en het terugbrengen van spijlen in de kale ramen te verzachten. Het gaat om de nummers 43 tm 1. Het laatste huis is Van Johan Visser en staat met zijn entree in de Korenbloemstraat.

Aan de overkant wordt de straat geheel bepaald door de Albert Hein winkel.

F v Eedenstr 16-18

Op nr.16 en 18 zien we nog twee woonhuizen in 1933 gebouwd voor de grossier A. van Roessel. Bern. Simons heeft ze met hun halfronde portieken ontworpen. De oorspronkelijke raamindelingen met hun profielen zijn verdwenen. En op nr. 34 en 36 zien we nog twee huizen die in 1935 gebouwd zijn voor rekening van J.L.J Mutsaers. Ook hier zijn de raamindelingen later flink aangepakt.

Berkdijksestr 37-35

We gaan weer linksaf de Berkdijksestraat in. Het pand van de Bandenhal, nr. 37 en 35. De oudste informatie dateert van 1934 als een fabrieksarbeider twee zadeldakwoningen verandert. Vanaf 1970 wordt het pand twee lagen hoog: bandenhal, winkelhuis en magazijn en een woonverdieping, Ik kom de naam tegen van W. Bleyenbergh en architect H.J.J. Leferink.

Berkdijksestr 31-29

Nr. 31 is een in 1977 in rustieke stijl gebouwde woning naar een ontwerp van Ing. Frits Dansen uit de Moer. Ik zie met koper afgewerkte dakkapellen.

Op het adres nr. 29 werd in 1924 door Wed. Cath. de Kort een woning gesloopt en een winkelhuis gebouwd. In 1953 wordt de gevel verhoogd met drie ramen en krijgt beneden een winkel deur midden tussen twee etalages. In 1974 krijgt het pand de huidige gevel terwijl er nu, in 2022, gebouwd wordt aan de derde bouwlaag.

Berkdijksestr 25-23

Nr. 27 bestaat niet meer als huisnummer. Is één pand geworden met nr. 25. Nog twee mooie huizen. Ik kom in 1905 de naam van Corn. de Kort tegen en in 1924 die van de Wed. Cath. de Kort, winkelierster. Nr. 23 heeft ook bij het rijtje van vóór 1905 gehoord. In 1951 kreeg het pand links van de deur een winkelraam en in 1997 werd dat winkelraam weer vervangen door twee ramen. Ook werden toen de hoge dakkapellen aangebracht.

Berkdijksestr 21-15

Nr. 21 werd al in 1912 verbouwd door J.C. de Rooy. Het had toen al de huidige voorgevel. Nu woont er nog steeds een de Rooy, Peter de Rooy. Ik ken hem nog van Publieke Werken waar hij lange tijd het gezicht was van de dienst 'kapvergunningen'. Het pand is prachtig onderhouden.

De volgende vier huizen, nr. 19 tm 13 lijken in dezelfde tijd gebouwd, vóór 1900, eenlaagse huizen met zadeldak. De naam Mej. J.M. van der Heijden kom ik op twee adressen tegen. De gevel van nr. 19 gaat in 1986 omhoog, die van 17 in 1971. Nr. 15 krijgt in 1973 een groot raam en in 1987 zijn dakkapel. Nr. 13 krijgt in 1972 zijn dakkapel en groot raam.

Berkdijksestr 11-1

Nr. 11 en 9 zijn ook als zadeldakwoningen gebouwd. Rond 1913 heeft de smid J. van der Heijden zijn woning links veranderd in een magazijn.

Nr. 5 is in al die jaren (vóór 1900) niets veranderd. Het pand ziet er nog oorspronkelijk uit.

Dan volgen nr. 1a, en het gedeelde pand 1-01 en 1. In 1924 heeft 'Directeur' Joh. vd. Heijden zijn woning met werkplaats verbouwd tot woning met magazijn. De woning kreeg een mansardekap met drie dakkapellen en op nr.01 en 1 (magazijn) kwam een eenlaagse gevel met een plat dak. Architect C.J. van Meerendonk stukadoorde de beide gevels grijs geblokt. Later is het blokstuukwerk verwijderd. Ook is later de gevel van 01 en 1 met een tweede laag en een kap opgetrokken.

Korvelplein 190

Dan zijn we op het Korvelplein gearriveerd. Nr. 190. Daar was in 1916 slager van Asten gehuisvest. In 1924 had het pand al ongeveer de huidige gevel. Later is er aan de zijkant een ingang voor een apotheek gekomen. Weer later op nr. 190a huisartsenpraktijk Korvel.

Korvelplein 191 AH

Op nr. 191 is in 1964 onder architectuur van Architectenbureau E.F. Groosman een Albert Heijn met trafohuis gebouwd. In 1997 is deze winkel ingrijpend veranderd door de projectarchitect van het bedrijf.

Korvelplein 195-198

Nr. 195 en 196 zijn in 1928 door meubelmaker H.C. Hamers gebouwd als twee winkelhuizen en een werkplaats. Een ontwerp van C.J.H. van Domburg. Doordat

verschillende gevelvlakken geschilderd zijn is het evenwicht uit de gevel verloren gegaan. De ramen boven de etalage hadden alle een horizontale spijverdeling. Nr. 197 en 198 is het symmetrisch witgeschilderde huis met topgevel. Het pand is in 1928 gebouwd onder architectuur van Bouw- en Werktuigkundig Bureau Frans Hovers in opdracht van boekhouder H. van Meerderwijk. In 1969 is de Algemene Bank Nederland in het pand getrokken en zijn de ramen op de begane grond naar het straatpeil door getrokken.

Korvelplein 199-200

Nr. 199 is van vóór 1900. Het pand deelt de kap op een merkwaardige manier met nr. 200. Onder de kap zaten oorspronkelijk twee T-vensters met segmentbogen en op de begane grond een deur in het midden met een timpaan erboven en links en rechts eenzelfde T-venster. In 1934 is de kap naar beneden getrokken tot een royaal overstek en zijn de twee vensters boven vervangen door een raamstrook van vier ramen. Beneden kreeg het pand een gevelbrede etalage. We schreven er een moNument over dat we onderstaand citeren (nr. 133)

Dit hoekpand is gebouwd rond 1900 als café. De eerste steen zou gelegd zijn in 1905. Op de bovenverdieping woonde de eigenaar. Het pand heeft op een monumentenselectielijst gestaan maar is (nog) geen monument. Op de hoek Korvelplein-Korenbloemstraat staat de benedenverdieping van dit pand al jarenlang leeg. (2022) Het pand heeft bijna altijd gefunctioneerd als café zoals nog duidelijk te herkennen is aan de openslaande deuren met koperen deurdrangers. In de voorgevel getoogde ramen beneden en T-vensters op de verdieping. Het pand heeft inclusief de woning een inhoud van 869 m³. Rond 1900 was deze zaak van weduwe Denissen en later van haar zoon. In 1919 werd de caféruimte aanzienlijk vergroot. Na 1925 was het pand tijdelijk in gebruik als bakkerij De Weert. Vanaf 1963 staat het café op naam van M. Wagemakers. De verbouwingen na 1965 gebeurden in naam van de Valkenburgse brouwer De Leeuw.

Het huis op de hoek met de Korenbloemstraat beschreven we al eerder vandaag. Bern. Simons was de architect.

Korvelplein 202-203-1

Het winkeltje ernaast, nr. 202 heeft een lange geschiedenis gekend. Het is in onlangs gesloopt en opnieuw opgebouwd binnen de bestaande contouren althans aan de voorkant. Aan de achterkant is het pand fors uitgebreid hetgeen alles bij elkaar vier appartementen heeft opgeleverd. De opdrachtgever was ontwikkelaar Klezoor uit Udenhout en de architect Baudoin, Van Alphen Bergers uit Breda.

Nr. 203 is een gemeentelijk monument. Ook hier citeren we uit het moNument van de week, nr. 227:

Dit pand is rond 1850 gebouwd en is een gemeentelijk monument. Dit pand is een voormalige hoofdonderwijzerswoning en een voormalige pastorie. Het betreft een eenlaags half vrijstaand huis. De voorgevel heeft een symmetrische indeling en is vijf traveeën breed. De muuropeningen in de gevel zijn licht getoogd met afgeronde bovenhoeken. De empire vensters zijn uitgevoerd als 6-ruitsschuiframes. De hardstenen raamdorpels lopen door als cordonlijst. De eindgevels zijn voorzien van vlechtingen en worden beëindigd door een schoorsteen.

Achter deze woning lag de oude Korvelse school. Die is in het "patronaatsgebouw" nog duidelijk te herkennen. Het schoolgebouw werd verhuurd als werkplaats en atelier, o.a. aan kunstenaar Luc van Hoek en is in 1950 verbouwd tot grote zaal met toneel en een ruimte voor de Volksbibliotheek VoBiKo (1940-1968).

Vanaf 1532 is er sprake van een school "aan den Hoevel". Dit was de hoofdschool van Tilburg. "De nieuwe schole beneffens den Berckdijck" is van voor 1650. De eerste school op Korvel zat hier aan het Korvelplein achter het pand van de voormalige pastorie (nr 203). Bekende namen: Meester van Vinken en de onderwijzeressen Reabel, die hier eens woonden.

Korvelplein 207-208

Het lijkt hier lopende band met de monumenten. Ook het woonhuis op nr. 207 is als MoNument van de week beschreven (nr.226)

Dit pand is waarschijnlijk het oudste pand van Korvel (1690?) en Gemeentelijk Monument. Het half vrijstaand huis zonder verdieping heeft een mooie gestucte symmetrische klokgevel en nog een authentieke kapconstructie. In de Franse tijd werd het pand gebruikt door dames van lichte zeden. In 1832 woonde hier Cornelis van Arendonk, leerlooier en schoenmaker. In 1884 volgde Jan van Arendonk zijn vader op. Er werkten toen nog maar drie ambachtslieden. Jan verhuisde het bedrijf in 1894 naar de Korvelseweg, op de hoek met de Hesperenstraat, waar het in enkele jaren uitgroeide tot een van de drie grootste schoenfabrieken in Nederland. In

1897 ontving van Arendonk het predicaat hofleverancier. Er werkten toen tegen de 80 mensen. Het bedrijf werd toen aan de achterzijde aanzienlijk uitgebreid. In de toptijd werkten er 150 personen. In 1929 werd het pand door brand verwoest en verplaatst naar de Nieuwstraat. In 1953 stopte het bedrijf. In 1950 bouwde pastoor Van der Waarden de toegangstoeg links naast nr. 207. In de nis bovenin staat een terracotta beeld van Maria, die met haar mantel bescherming biedt aan enkele kinderen. Het is gemaakt door Louis Manie uit Den Bosch.

Korvelplein 208

En het volgende Gemeentelijk Monument staat al klaar, nr. 208, het pand van L'Echo des Montagnes, moNument nr. 225.

Dit gemeentelijk monument kreeg in 1918 zijn opvallende gevel. Tot 1876 bevond zich op deze locatie de Korvelse school. Herbergier W.C. van Boxtel kocht het pand aan en bouwde het om tot een flink koffiehuis, genaamd Vreugdendal. In Tilburg werden rond 1865 liederentafels opgericht voor eendracht, gezelligheid en het bevorderen van de toonkunst. In Korvel werd de tweede opgericht op initiatief van vijf muzikanten die oefenden op de Korvelse school. Een optreden van de Pyreneese bergzangers of montagnards had zoveel indruk gemaakt dat er in 1867 nog altijd een 'Echo des Montagnards' doorklonk in de naam van de Korvelse liederentafel. Het gebouw waar repetities en uitvoeringen plaats vonden werd in de volksmond ook zo genoemd. Daarna staat het café tot 1918 bekend als Tramstation Korvel; er reed toen nog een tram over het Korvelplein. In 1918 kreeg het pand in opdracht van fabrikant C. van Arendonk een nieuwe gevel naar een ontwerp van de architecten Machen en Meyneken. Het is een ontwerp met Art Nouveau invloeden en 'Berlage'-elementen. Een symmetrische voorgevel met een indrukwekkende ingangstravee. Boven de rondboog een kleurig mozaïek met de naam L'Echo des Montagnes. In 1995 is de achterzaal door brand verwoest.

Korvelplein 210-211

Dan volgt **nr. 209 en 210**. Over dit pand wordt sinds enige tijd geen informatie meer door het gemeentearchief verstrekt. Ik kan mijn aantekeningen die ik eerder gemaakt heb nog vermelden: 1919, verbouwing woonhuis en winkelhuis Mej. Diepen. 1922: Vernieuwen inrijpoort A.Naber. 1930: oprichten bloemenmagazijn A.Naber bloemist, Jan van der Valk. Jammer van de kleuren maar we zien nog steeds een heel fraai pand dat een plaats op onze **HI**lijst verdient.

Nr. 211 is al van vóór 1900. In 1924 heeft Jos. Donders het pand verbouwd van woning tot winkelhuis in opdracht van elektriciën van Boxtel. Het pand kreeg een mooie etalage

met de winkeldeur in het midden maar die is in 1969 vervangen door de huidige. Ook kreeg het pand toen de dakkapel.

We steken de Q. Matsijsstraat over waar nr. 212 op de hoek ons staat op te wachten. Een mooi hoekpand in de stijl van de jaren dertig met een geknikt schilddak, gebouwd in 1929 naar een ontwerp van F.P.J. Ruts, in opdracht van de magazijnbediende A. Hermans.

Korvelplein 213

213 D

Het huis op nr. 213 is ook een fraai huis geweest maar heeft met het plaatsen van zijn rolluiken veel van zijn schoonheid ingeleverd. Het is in 1929 gebouwd voor Dr. A Hodes als dokterswoning naar een ontwerp van Constant Panis. Twee topgevels en twee voordeuren waarvan er één straalt.

Korvelplein 214

214 D

Tot slot op nr. 214 weer een gemeentelijk monument. Ook hier citeren wij uit ons moNument van de week, nr. 025.

Dit pand van architect Jan van der Valk werd gebouwd in 1907 voor textielfamilie Diepen-Sträter en is een gemeentelijk monument. Rudolf Diepen liet de villa ontwerpen in de landschapsstijl (chaletstijl), naar men zegt op verzoek van zijn Duitse vrouw Johanna Sträter. In datzelfde jaar ontwierp Van der Valk ook Hofstede De Blaak in deze stijl. Oorspronkelijk was het pand alleen wit gepleisterd tussen de houten vakwerkbalken boven en op de eerste verdieping. Later is heel de gevel wit geschilderd en het natuursteen zwart gelakt. Hierdoor zijn veel bijzondere details verloren gegaan of veel minder opvallend dan voorheen aanwezig. De entreepartij en de kleiner geworden schoorsteen rechts naast de hoek zijn hier voorbeelden van. Alle ramen hebben bovenlichten met horizontale geleding. Boven de ingangspartij zien we fraai smeedhekwerk met daartussen een eivormige hardstenen bekroning. Het pand is als hoekwoning ontworpen en doet nu dienst als kantoorpand.

Korvelplein 214 d3

Het pand krijgt niet alleen hulde maar ook een **verbeterpunt**. De containers die nu in groten getale de voortuin ontsieren verdienen een andere opstelplek.

Met dit indrukwekkend pand sluiten wij deze wandeling passend af.

GB 07 02 24